

Upravništvo: Ljubljana, Knašjeva
ulica 6 - telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 - tel. 392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 - telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
telefon št. 190
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga št. 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno Din 25.-
Za inozemstvo Din 40.-

Uredništvo:
Ljubljana, Knašjeva ulica 6. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Rim in London

Kot novoletni pozdrav objavljeni »džentlenski sporazum« med Anglijo in Italijo ni dosti razčistil politične situacije in niti ni pojasnil pravih odnosov med Rimom in Londonom. Zato je razumljivo, da stoji v ospredju vsega evropskega zanimanja vprašanje, kakšna je njegova prava vsebina in kakšne bodo njegove posledice. Zlasti je važno, ali in kako bo vplival na razplet španske krize in kako bo prestal preizkušnjo ob tem trdem orehu.

Sporazum sam, koliko je bil objavljen, ne vsebuje ničesar, kar bi se direktno nanašalo na špansko državljansko vojno. Vendar pa nihče ne dvomi, da je pri pogajanjih za njegovo sklenitev igralo špansko vprašanje veliko vlogo in da se pri tem niso mogle pokazati nepremostljive razlike v pogledih, ker bi drugače pogajanja gotovo ne rodila pozitivnega uspeha. Ravno tako nihče ne dvomi, da se bo španski gordijski voz prav kmalu razpletel, če se bo pokazalo, da pomenja džentlenski sporazum pomirjenje trajnega značaja in ne samo prehodno igro dveh vzešaj, ki sta se slučajno znašli na isti diplomatski liniji.

Kaj so britanski in italijanski državni razpravljali o španskih zadevah, v čem so se sporazumeli in v čem ne, to se seveda odnaka znanju javnosti, je pa za nadaljnji razvoj španske krize in vse evropske situacije izrednega pomena. V evropski politični javnosti se v zvezi s tem ugibanjem opozarja na angleške vesti, da so Italijani še v zadnjem času baje izkrcali v Cadizu okrog 10.000 prostovoljcev, namenjenih za okrepitev nacionalističnih čet. V Rimu so te vesti odločno demantirali, toda ker jih je objavil tudi polslužbeni londonski Reuter, se splošno smatra, da je na njih vendarle precej resnice. Pojavlja se zato vprašanje, ali je Italija s tem korakom hotela pokazati, da jo džentlenski sporazum v njenih odločitvah glede Španije ne veže, ali pa ga je morda storila celo z vednostjo Anglije.

O tej stvari razpravlja v posebnem uvodniku glasilo francoskega zunanjega ministrstva, znani »Temps«, ki piše sicer zelo rezervirano, ki pa ne more prikriti precejšnje vznemirljivosti. List je mnenja, da italijanski korak ne pomeni kršitve z Anglijo sklenjenega sporazuma in da vsebuje ta sporazum samo načelno obvezo o nedotakljivosti sedanjih španskih mej, ne pa tudi obveze, da bi se obe vladi ne smeli v bodoče »zanimati« za špansko državljansko vojno na način, kakršen po njunem mnenju odgovarja interesom Italije in Anglije. V enakem smislu pišejo tudi drugi francoski listi. Značilno je, da si je ta komentar prisvojil nemški tisk, ki je šel še dalje in se povzpelo do sodb, da je Anglija dovolila Italiji obsežne koncesije v pogledu španskega notranjega režima. Po njihovem mnenju je objubil, da bo tudi sama skušala preprečiti morebitno sovjetizacijo Španije, kar bi z drugimi besedami pomenilo, da se bo odslej tudi ona zavzela za Francovo zmago. Vprašanje je seveda ali temelji ta nemška interpretacija na kakšnih stvarnih dejstvih ali pa izvirja le iz želje, saj bi nje uresničenje pomenilo prelom dosedanje enotne angleško-francoske fronte v španski krizi.

Vznemirjenje v francoski javnosti je moralo očitno zavzeti precejšen obseg, ker so smatrali londonske oficijozne »Times« za potrebno, da napišejo poseben uvodnik o pristranskem razmerju med Anglijo in Francijo. V njem izpodbijajo nemške domneve o krhanju intimnega sodelovanja med obema državama in opozarjajo, da se prav te dni znova vršijo skupna posvetovanja obeh generalnih štabov. Očitno po informacijah, ki so jih dobili iz zunanjega ministrstva, so začeli tudi pariški listi pisati bolj optimistično. Opozarjajo javnost, da vprašanje italijanskih prostovoljcev ne spada v okvir džentlenskoga sporazuma, ki pomeni samo prvi korak na poti k splošnemu sporazumu glede nevmešavanja v španske zadeve, ne vsebuje pa tudi nobene angleške obveze glede španskega notranjega režima.

V enakem smislu se glase razlage iz italijanskega vira. Po njih je džentlenski sporazum v glavnem moralnega značaja. Anglija je z njim priznala Italiji enakost v Sredozemskem predelu in se s tem odpovedala hegemoniji, ki si je po italijanskem mnenju doslej lastila. Prinaša pa konec italijansko-angleške napetosti, kar je važno za vse sredozemske države, saj jim odslej ne bo treba več izbirati med Londonom ali Rimom, marveč bodo lahko sodelovale z obema istočasno. Vsak pomen so izgubili sredozemski sporazumi iz dobe sankcij, zmanjšale pa so se tudi ovire, ki so branile Italiji sodelovanje z Društvom narodov. V nadaljnjih posledicah pa bo sklenjeni sporazum omogočil sodelovanje med obema državama tudi v vseh drugih zadevah mednarodne politike, tako da mu je treba pripisati ne le sredozemski, marveč splošni evropski pomen.

NOV ZAVLAČEVALNI MANEVR NEMČIJE IN ITALIJE

Anglija in Francija slej ko prej vztrajata na tem, da se takoj ustavijo transporti prostovoljcev v Španijo

London, 8. januarja. br. V zunanjem ministrstvu skrbno proučujejo nemški in italijanski odgovor na francosko-angleško demaršo v zadevi pošiljanja prostovoljcev v Španijo. Čeprav sta oba odgovora mnogo bolj pozitivna in ustrežljiva, kakor so pričakovali, prevladuje vtis, da se skrivajo za predlogi Rima in Berlina novi zavlačevalni manevri. Način, kako označujeta obe vladi legalno špansko vlado, dovolj jasno kaže stopnjo zaostritve in dopušča kaj malo upanja v hitro ureditev vprašanja prostovoljcev. Nemčija in Italija si tudi prizadevata načelo nevmešavanja raztegniti od konkretnega vprašanja prostovoljcev na vse možne druge probleme, katerih rešitev je težko izvedljiva, kar še bolj potrjuje vtis, da predstavljata oba odgovora zgolj zavlačevalni manevr.

Zunanji minister Eden je zato danes povabil k sebi nemškega in italijanskega poselnika in jima ponovno sporočil nujno željo angleške vlade, da se ne glede na bodoči sporazum o tem vprašanju takoj ustavijo vsi transporti prostovoljcev v Španijo. Reuterjev urad poroča, da bo angleška vlada po diplomatski poti takoj pričela pogajanja ne glede na stališče, ki ga bo v tem vprašanju že zavzel londonski odbor za nevmešavanje, da bi čim prej prišlo do konkretnega sporazuma med Londonom, Parizom, Rimom in Berlinom vsaj glede prostovoljcev, dočim bi se vsa ostala vprašanja nevmešavanja, kakor jih predlagata Nemčija in Italija, obravnavala sporedno v obliki za nevmešavanje.

Angleška vlada kaže glede vprašanja prostovoljcev vedno bolj odločno stališče in ne bo popustila niti trpela nobenih zavlačevalnih manevrov. Med Londonom in Parizom vlada popolno soglasje in bosta obe vladi najbrže takoj po proučitvi nemškega in italijanskega odgovora izvršili novo skupno demaršo v Rimu in Berlinu, da se to vprašanje do kraja razčisti.

Popoldne je bila v ministrskem predsedništvu pomembna konferenca vodilnih angleških ministrov, na kateri je zunanji minister Eden poročal o nemškem in italijanskem odgovoru na francoske in angleške predloge. Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da so bili na seji sprejeti važni sklepi. Večerni listi napovedujejo, da se bodo takoj pričela pogajanja z vsemi prizadežimi državami, predvsem s Francijo, Rusijo, Italijo, Nemčijo, Portugalsko, Češkoslovaško, Belgijo in severnimi državami, da bi se iz Španije umaknili vsi prostovoljci in agenti.

Skupen odgovor

Anglije in Francije

London, 8. januarja. g. Tu pričakujejo, da bo že prihodnje dni poslan v Rim in Berlin skupen odgovor angleške in francoske vlade. Francosko-angleška pobuda se utemeljuje s tem, da se je odbor za nevmešavanje pokazal kot nezadosten za omejitev španske državljanske vojne. Angleška vlada se ne strinja z nemško tezo, da je odbor za nevmešavanje edino pristojen za ureditev tega vprašanja in tudi odklanja predlog nemške vlade, naj se razpusti odbor za nevmešavanje, ker je

njegovo delo vendarle doprineslo k razjasnitvi splošnega položaja.

„Giornale d'Italia“ o dobri volji Italije

Rim, 8. januarja. br. Vsi listi obširno komentirajo odgovor italijanske vlade na francosko-angleško demaršo. Glasilo zunanjega ministrstva »Giornale d'Italia« objavlja uvodnik, v katerem pravi, da je že sam predlog, naj se iz Španije odstranijo vsi nešpanci, jasn dokaz dobre volje fašistične Italije v duhu popolne in resnične nevtralnosti. Španska državljanska vojna mora zopet postati izključno španska nacionalna zadeva, kakor je bila v prvem začetku, preden ni madridska vlada dovedla v Španijo agentov Moskve, ki skušajo izkoristiti priliko za svoje razdiralne cilje. Italija ima čisto varno in bo sedaj mirno čakala, kakšno stališče bodo glede na te predloge zavzele druge države. Sedaj se bo pokazalo, kako daleč jim je za resnično nevtralnost. Kajti, če italijanske in nemške predloge odklonijo, bo to jasn dokaz, da hočejo s svojimi predlogi samo pomagati madridski vladi, ki je v vedno večjih stikah.

Kontrola obale

zopet v ospredju

London, 8. januarja. k. V torek se bo stal podobor za nevmešavanje v španske zadeve. Zaradi delno pozitivnih odgovorov iz Rima in Berlina pripisujejo njegovi seji

poseben pomen. Splošno sodijo, da bodo predvsem odpadle vse tehnične težave, ki so nastale v zadnjem času za organizacijo mednarodne kontrolne službe v lukah in na najvažnejših obmejnih točkah Španije. Spritno splošnega nezaupanja v uspešno delo te kontrole so se posamezne države, ki bi morale prispevati za vzdrževanje kontrolnih organov, že obotavljale in tako so zlasti Portugalska, Rumunija, Albanija, Madžarska in druge države odklonile svoje prispevke za kontrolno organizacijo, za katero je po podatkih nevtralnostnega odbora potrebno skoro milijon funtov sterlingov. Pravijo, da bodo sedaj vsa ta vprašanja urejena v najkrajšem času, ker je treba izkoristiti priliko, ki se je sedaj ponudila z italijanskim in nemškim odgovorom, da bi se preprečilo nadaljnje pošiljanje prostovoljcev in sploh vojnih potrebščin v Španijo. Šele pozneje naj bi se uredilo tudi vprašanje o umiku vseh tujih elementov iz Španije.

»Evening Standard« poroča, da je britanska vlada pripravljena plačati svoj obrok 100.000 funtov za financiranje kontrole nad izvozom orožja na špansko, če obe vojujoči se stranki na španskem pristaneču najo, prav tako pa morajo tudi vse druge države, zastopane v odboru za nevmešavanje, pristati na plačilo svojega deleža.

Francoski načrt

Pariz, 8. januarja. b. Francoska vlada je predložila Foreign Officeu konkretni načrt, kako naj bi se najprimerneje izvedla popolna nevtralnost tujih držav napram dogodkom v Španiji. Gre za mednarodno blokado španske obale, ki naj bi jo izvedla mednarodna pomorska policija. Tuje ladje bi smele v španske luke le, ako bi v bližnjih izvenšpanskih lukah bile najprej odvzete natančni preiskavi in bi nato dobile od mednarodne policije posebno dovoljenje. Kontrola na suhem (mišljeni sta Francija in Portugalska) naj bi se izvajala s pomočjo mednarodnega policijskega kordona, ki naj bi strogo nadziral ves obmejni promet.

Izgleda, da tak sporazum vseh prizadežih sil so po najnovejšem italijanskem in nemškem odgovoru, kakor sodijo v tukajšnjih političnih krogih, zelo problematični.

Bitka za Madrid divja z besnostjo naprej

Republikanske čete nudijo nenavadno srdit odpor Boj še vedno ni odločen

Pariz, 8. januarja. br. Borbe za Madrid se nadaljujejo že četrta dan z vso oostrostjo, ne da bi se moglo govoriti o kakem posebnem uspehu ene ali druge stranke. Madridskim četam se je posrečilo ustaviti nadaljnje prodiranje nacionalistov. Francove čete se sedaj bore tam, kjer so bile že meseca decembra, pa so se morale pozneje zopet umakniti. Najhujše borbe so bile tudi danes ves dan okrog Pozuela, kjer so nacionalisti naleteli na silovit odpor in so imeli velike izgube. Trikrat so Nemci in Maročani napadli postojanke madridskih čet, bili pa so vedno odbiti. Vlade čete so med tem izvršile napad na Casa de Campo in zavzele važne postojanke nacionalistov. Še večje uspehe so imele vladne čete na severni fronti, kjer so zavzele pet vasi in več drugih strateško važnih postojank. V Madridu so prepričani, da bodo tudi tokrat ostali brez uspeha vsi napor generala Franca, da bi se polastil španske prestolnice.

Republikanske vojno poročilo

Odbor za obrambo Madrida je opokline izdal naslednje komunikacije: Nacionalistične čete so črvi zarana vno- vič napadle odsek Pozuela in v Humeru, kjer trajajo že dva dni neprestani boji. Republikanske čete so se močno upirale, in so odbile pritisk sovražnih sil, ki so številčno mnogo večje. Trije močni napadi so se razbili na naših postojankah. Bitka traja dalje z neverjetnim ogorčenjem. Na severnem bojišču so republikanske čete v pokrajini Seon napredovale in zavzele vasi Oseja, Sajambe, Riboto, Ponton in Caldevilla.

Kaj pravijo nacionalisti

Francovo vojno poročilo pravi o položaju: Včerajšnji dan na madridski fronti je bil zelo dramatičen. Nacionalisti so dve uri pred zoro napadli cesto, ki vodi v Corvono. Čete madridske obrambe so istočasno izvršile napade, da osvobodijo Casa de Campo. Boj je bil kratek, a zelo krvav. Republikanske čete so vdrle v sovražne jame in se je boj vršil na nož v polmeti. Nekaj časa nihče ni vedel, koga ubija.

Tako torej pravijo o pomenu džentlenskoga sporazuma italijanski viri, ki pa se izogibajo vsake izjave o zvezi sporazuma s špansko vojno. Po vsem tem ostane slej ko prej nerešeno vprašanje, kakšni so sedanji odnosi med Londonom in Rimom. Kljub temu pa je zblizanje med njima razveseljiv in tolažljiv dogodek že zato, ker je več ko verjetno, da se z angleške strani ni izvršilo brez sporazuma s Francijo in z italijanske strani ne brez sporazuma z Nemčijo. To pa pomeni, da je mednarodna napetost, ki je prav ob zatonu preteklega leta izgledala tako kritična, mnogo izgubila na svoji nevarnosti in ostrini.

V zori so se republikanci morali umakniti na svoje izhodne postojanke.

Okoli 9. so nacionalisti izvršili hud napad na vrhove obolu Pozuela. Megla je onemogočila nastop letalstva. Nacionalistično topništvo je neprenehoma obstreljevalo utrjene sovražne postojanke, s katerih se republikanci nikakor niso hoteli umakniti. Opoldne se je nacionalističnim četam vendarle z znatnimi žrtvami posrečilo vrhove zavesti. Le Pozuelo so zavzeli brez boja, ker so ga prej obkolili. Republikanske čete se niso doslej še nikoli borile tako trdovratno in tudi nacionalisti niso še nikdar bili tako borbeni. Naš uspeh smo dosegli s težavo in tako smo dobili igro severno-zahodno od Madrida.

Strateški manever

Avila, 8. januarja. b. Včerajšnji nenadni napad nacionalističnih čet pod vodstvom generala Mole s severne strani ob reki Manzanares proti kraju El Pardo, ki je prislil vladne miličnike, da so zbrali vse svoje sile v tem odseku fronte za odprt boj z nasprotniki, smatrajo v nacionalističnih krogih za preračunan manever generala Franca, ki je hotel vladne čete presenetiti. Te so namreč pričakovale, da bodo nacionalisti še nadalje oblegali El Escorial, kjer je vrhovno poveljstvo valencijskih čet zbralo večino svojega vojaštva, nepričakovano pa so nacionalisti opustili obleganje kraljevske poletne rezidence in izvršili dobro pripravljen napad s severa, kar je prvi hip vladne vojske in njih poveljstvo zelo zmedlo. Nacionalisti so prepričani, da bo generalu Francu prav s te strani uspelo najlažje prodrati do Madrida.

Bombardiranje Almerije

Pariz, 8. januarja. br. Posebni dopisnik Havasa poroča, da so letala generala Franca v pretekli noči ob 2. zjutraj izvršila napad na Almerijo. Odvrgla so večje število bomb, težkih po 100 kg. Ena bomba je padla na pomol v luki, ena na kolodvor, ena pa v bližini bolnice. Druge bombe niso povzročile večje škode. Sedem civilistov je bilo ubitih. Eno Francovo letalo je bilo sestreljeno ter je goreče padlo na zemljo.

Zaplenjene španske ladje izročene nacionalistom

Berlin, 8. januarja. br. DNB poroča: Davi ob 8. je potekel rok, ki ga je postavil poveljnik nemške mornarice v španskih vodah valencijski vladi v svojem ultimatu, v katerem je zahteval izročitev zadržanega dela tovora zaplenjenega nemškega parnika »Palos« in zadržanega potnika, ki je španski državljani. Madridska vlada na ultimat ni odgovorila, zaradi česar bo poveljnik nemške mornarice v španskih vodah postopal v skladu z naročili vlade ter izročil oba zaplenjena parnika španski vladi »Aragone« in »Mara Junquero« generalu Francu kot nadomestilo za zaplenjeni tovor na »Palosue«.

Včeraj od libzonske strani razširjeno vest, da bosta tovor nemškega parnika »Palos« in zadržani španski potnik izročena Nemčiji, valencijska vlada kategorično demantira. Valencijska vlada namerava nasprotno afero »Palos« predložiti odboru za nevmešavanje v Londonu.

„Times“ o položaju

London, 8. januarja. d. »Times« so objavile izbrpno poročilo o položaju v Španiji, v katerem označujejo državljansko vojno kot borbo med inozemci, brez katerih bi bila že davno končana. Nemško pehoto so poslali na madridsko fronto predvsem kot nadomestilo za maroške čete, pri katerih je padlo 90 odstotkov moštva. V Španiji je 10.000 nemških vojakov in prav teh 10.000 mož je odveč. Stališče generala Franca nikakor ni sigurno. Talavera, Toledo in glavni stan nacionalistov Salamanco vladna letala neprestano bombardirajo. Na fronti pri Sant Andru in Bilbau razvijajo Baski čim dalje večjo aktivnost in so celo vzpostavili vsakdanjo letalsko zvezo z Madridom. Franco vzdržuje svoje postojanke pred Teruelom samo s pomočjo Nemcev, ki oskrbujejo topove za obrambo proti letalom. Na jugu je cesta iz Meride v Sevillo stalno pod topniškim bojem vladnih čet. Cordoba in Granado ogrožajo vladne čete od treh strani. Kljub temu upajo v Berlinu, kakor poroča berlinski dopisnik »Timesa«, da bo general Franco dosegel do srede februarja z nemško pomočjo odločilne uspehe, ki mu bodo omogočili vzpostaviti avtoritativno državo, zvezano z Italijo in Nemčijo po hvalečnosti in morda še z jačimi vezmi.

Italijanska pomoč Francovi vladi

Pariz, 8. januarja. o. »Oeuvre« je v svojem komentarju o italijanskem in nemškem odgovoru objavil nekaj zanimivih podrobnosti o italijanskih podporah španskim nacionalistom. Po njegovih informacijah prihaja slierno po 10 do 12 italijanskih trimotornih letal iz Sardinije v Španijo, ki prinašajo nacionalistom vsakokrat po 6 do 7 metrskih stotov bomb in drugega vojnega materiala ter tudi znatne množine bencina in olja.

Skaljeni odnosi med Italijo in Belgijo

Zaradi Degrellovih hujskajočih govorov po italijanskem radiu, je belgijska vlada izročila protestno noto

Bruselj, 8. januarja. o. Odnosaji med italijansko in belgijsko vlado so se v poslednjih dneh zelo poostriili. Vzrok so bili govori vodje belgijskih fašistov Degrella po italijanskem radiu. Kakor znano, Degrelle doleži ni dobil dovoljenja, da bi govoril po radiu v Belgiji, zato se je oglašil po italijanskem radiu v francosčini. V svojem poslednjem govoru, ki so ga prenašale italijanske radijske postaje, je hudo napadel belgijsko vlado in je nagovarjal belgijski narod, naj bi sprejel program reksistov.

Belgijski tisk se je zaradi tega zelo vznemiril in danes poročajo listi, da je belgijska vlada ostro protestirala pri italijanski vladi. Zunanji minister Spaak je sprejel

italijanskega poselnika v Bruslju ter mu izročil noto, v kateri protestira proti temu, da so italijanske oblasti dovolile prenos Degrellovih političnih govorov po radijskih postajah, ki jih kontrolira fašistični režim. Degrelle da je rabil v svojih govorih žaljive izjave za belgijsko vlado, ki je bila doleži v dobrih odnosih z italijansko. Nota izraza nezadovoljstvo, ker je italijanska vlada dopustila, da se po italijanskih radijskih postajah vodi kampanja proti sedanjemu političnemu stanju v Belgiji. Če bi se takšna kampanja nadaljevala se bodo odnosi med Italijo in Belgijo nujno resno poslabšali.

Letala iz Mehike

Pariz, 8. januarja. w. Kljub nedavnemu zagotovilu nevtralnosti je mehiška vlada dovolila izvoz sedmih letal v Valencijo, ki so bila kupljena v Zedinjenih državah in se nahajajo sedaj v Vera Cruzu. Mehška vlada utemeljuje svoje stopanje s tem, da so bila letala dobavljena še pred izpopolnitvijo ameriškega zakona o nevtralnosti, ki prepoveduje dobavo vojnih potrebščin strankam v državljanski vojni.

V Švici nabrani prostovoljci zadržani

Bern, 8. januarja. br. Švicarske oblasti so odkrile tajno komunistično organizacijo, ki je osnovala v Švici svojo centralo za zbiranje prostovoljcev ter njihovo pošiljanje v Španijo. Glavni zbirališči sta bili v Baslu in Zenevi. Tam so zbirali predvsem češkoslovaške in avstrijske državljane, pa tudi nemške marksiste ter jih nato preko Francije spravljali v Španijo. Oblasti so zalotile okrog 100 takih prostovoljcev, ki so bili že pripravljeni za prihodnji transport. Vsi so bili zadržani in odposlani nazaj v svojo domovino. Voditelji komunistične organizacije so bili aretirani.

Finančni ukrepi valencijske vlade

Pariz, 8. januarja. o. Vlada v Valenciji je izdala odlok, po katerem bo treba vse zlato in inozemske devize deponirati pri španski Narodni banki. Ta obveznost velja za vse zasebnike in vse zavode.

Francova intervencija v Parizu in Londonu

Pariz, 8. januarja. br. Po poročilih listov je zastopnik generala Franca interveniral pri francoski in angleški vladi ter protestiral proti izvozu raznih umetnin iz Španije. Gre za dragocene slike, ki so jih baje iz Madrida poslali v Pariz in London. Obenem je zahteval, naj se mu izroči vse zlato, ki ga je madridska vlada odpravila v inozemstvo in naložila v Franciji in Angliji.

Pravo ozadje spora med Turčijo in Francijo

Turčija želi, da Francija popolnoma razjasni svoje razmerje do nje — Odklonjena ponudba za sklenitev prijateljske pogodbe

Pariz, 8. januarja. b. Časopisje se danes zelo obširno peča z razvojem francosko-turškega spora zaradi Aleksandretskega sporazuma. Vsa poročila o zbiranju turških čet ob sirijski meji. Nekateri listi napovedujejo, da bo Turčija brez nadaljnjega oklepanja enostavno vojaško zasedla vse sporno ozemlje in postavila Francijo pred izvršeno dejstvo. Zaradi tega se pojavlja v pariških krogih precejšnje vznemirjenje. Listi tomlačijo nenavadno ostro turško postopanje kot izraz turškega nezadovoljstva zaradi zblizevanja Francije z Italijo, ki je prišlo že tako daleč, da je n. pr. lani Francija odbila turško ponudbo za sklenitev medsebojnega prijateljskega pakta s sklicenjem na obzire do Italije. Turčija se sedaj boji, da se ne bi Francija še bolj naslonila na Italijo in njo prepustila svoji usodi. Zato se je sedaj poslužila te demonstracije in zagrozila celo z zasedbo spornega ozemlja, ako Francija ne razjasni svojega razmerja do Turčije.

Kdo je naščuval Turčijo

Francoski listi skušajo dognati, kdo je kriv odločnega nastopa Turčije. Po mnenju nekaterih je na Turčijo vplivala predvsem Nemčija ter opozarjajo v zvezi s tem na nedavni obisk dr. Schachta v Ankari; drugi listi zopet zatrjujejo, da je Anglija dala Turčiji pobudo za zahtevo po avtonomiji aleksandretskega okraja v Siriji, ki mu je bil po lozanski pogodbi l. 1921 pa tudi po mirovni pogodbi med Turčijo in Grčijo l. 1926 priznan turški značaj, zaradi česar bi se moral sedaj v političnem smislu tudi oddeliti od ostalih sirijskih pokrajin. Baje je dal bivši kralj Edvard VIII. o priliki svojega potovanja po Sredozemskem morju in v Ankari tedaj v tem pogledu nekaj indiskretnih izjav. Razen Nemčiji in Angliji pripisujejo francoski listi krivdo tudi Rusiji, ki hoče baje izkoristiti francosko-turški spor, da bi Francijo prisilila k tesnejšemu sodelovanju v Španiji.

Pogajanja se nadaljujejo

Pariz, 8. januarja. o. Državni podtajnik v zunanjem ministertvu Vivenot je sprejel snovi turškega poslanika Suada in ga opozoril, da francoska vlada še nadalje proučuje vprašanje aleksandretskega sandžaka v Siriji. Po njegovem mnenju bi bilo treba zasedanje sveta Društva narodov, ki se ima pričeti 18. januarja in na katerem naj bi se predvsem uredilo aleksandretskega vprašanja, odgoditi dotlej, dokler bi se med Francijo in Turčijo ne dosegel neposredni sporazum.

»Petit Parisien« upa, da bo Turčija pristala na ta predlog, da se duhovni pomirilo in da bi se laže dosegel kompromis. »Ouvreur« pravi, da je sestanek Vienne s Suadom rodil boljše uspehe, kakor so pričakovali. Zato upa, da se francosko-turško razmerje, ki je bilo vedno odlično, ne bo zaradi sedanjega spora poslabšalo.

Nemške utrdbe ob poljski meji

Varšava, 8. januarja. d. Listi se obširno bavijo z odredbo nemškega ministertva za letalstvo o prepovedi poletov civilnih in prometnih letal preko ozemlja med Odrom in Wartho. To ozemlje ob poljski meji leži pred nemškimi trdnjavama Frankfurtom ob Odri ter Küstrinom ter predstavlja njuno sprejeto področje. Poljski listi vidijo v tej odredbi nemškega ministertva za letalstvo potrdilo svoječasni voiti o tajnem grajenju velikih utrd ob nemško-poljski meji. Zaradi nje so morali tudi preložiti normalno potniško letalsko zvezo Varšava-Berlin, ki je vodila preko Bentschena.

Program albanske vlade

Tirana, 8. januarja. b. Albanski ministriški predsednik Kotta je izjavil sodelniški listu »Demokratia«, da je glavna naloga sedanjega albanske vlade izkoriščanje vseh produktivnih možnosti Albanije. Zato bodo tudi vsa posojila uporabljena samo za produktivne namene in postavke novega proračuna, ki etopi v veljavno 1. aprila, so namenjene v prvi vrsti povzdigi poljedelstva, živinoreje ter izvedbi agrarne reforme. Zamisljena je tudi usstanovitve posebne agrarne banke. Prosvetna politika bo priključena resničnim potrebam ljudstva. V zunanji politiki ni nobenih izjem. Pričetni so odnosi s Albanijo do Italije, dobri in korakni pa tudi z vsemi sosedji. Albanija želi živeti v prijateljsstvu z vsemi državami, ker ji je mir potreben za njen notranji razvoj.

Italijanski primanjkljaj

Rim, 8. januarja. o. Finančni minister je objavil definitivne podatke zaključnih računov državne uprave. Deficit je znašal v proračunskem letu 1935/36 1.555, v prejšnjem proračunskem letu pa 1.657 milijonov lir.

Vojaška vzgoja italijanskega naroda

Rim, 8. januarja. b. V palači Venezia so se večerjati Mussolini, šef generalnega štaba fašistične milice in državni podtajnik v ministertvu za vojsko na posvetovanju o novih ukrepih za vzoreditev in nadaljnji razvoj znanjih odred ob vojaški vzgoji italijanskega naroda, ki obsega razen rednega vojaškega roka tudi predin-povojaško vzgojo.

Posredovanje Anglije

London, 8. januarja. b. Poročila o nenadnem povečanju napetosti med Parizom in Ankaro zaradi aleksandretskega sandžaka v Siriji so napravila na londonske uradne kroge zelo mučen vtis. Angleška diplomacija je že od večerj zelo pridno na delu, da bi sporu odvzela ostrino in skušala najti kompromisno formulo, ki naj bi zadovoljila Francijo in Turčijo. Pod vplivom prijateljskega posredovanja angleške diplomacije bi bila baje Francija pripravljena v toliko popustiti, da bi se za aleksandretske sandžak izdelal podoben statut, kakor velja za svobodno mesto Gdansk, sandžak sam pa bi še nadalje ostal pod najvišjo kontrolo ženevske ustanove. Ne ve se še, ali bi tudi Turčija odobrila tako kompromisno rešitev, vsekakor pa zatrjujejo na merodajnem mestu, da bo Anglija še nadalje uporabila ves svoj vpliv v Ankari, da bi se spor med obema zaveznikoma mirno rešil.

Kaj hoče in česa se boji Turčija

London, 8. januarja. o. Angleški tisk poroča, da je turški poslanik v Parizu postavil francoski vladi naslednje zahteve:

1. Sirija, Libanon in sandžak Aleksandretta morajo postati federativne enote nove neodvisne sirijske države. 2. Francija naj sklene s Turčijo prijateljsko pogodbo in se zaveže, da v sandžaku ne bo zgradila nobenih vojaških utrd. Listi sodijo, da francoska vlada teh dveh zahtev nedvomno ne bo mogla sprejeti.

»Daily Telegraph« je poleg tega objavil informacijo iz Pariza, po kateri se je Turčija odločila za odločno akcijo v sporu s Francijo, pri čemer se bo opirala na naslednja dejstva:

1. V primeru italijansko-francoskega sporazuma o sredozemskih vprašanjih bi lahko Francija v sporazumu z Anglijo Italiji odstopila oba sandžaka, 2. Anglija in Francija imata sedaj polne roke dela s špansko državljansko vojno in se bosta le težko upirali izvedbi turških načrtov v Levantu. 3. Izvršena dejstva so najboljše preizkušnja sredstva za doseg turških aspiracij.

Demonstracije v Aleksandretu

Carigrad, 8. januarja. br. Prihod komisije Društva narodov, ki naj bi proučila položaj na ozemlju zaradi katerega je nastal spor med Turčijo in Francijo, je dal povod za velike demonstracije. Več deset tisoč ljudi je pred komisijo demonstriralo in zahtevalo priključitev tega ozemlja Turčiji. Posebno ogorčenje je izzvalo dejstvo, da se je komisija najprej obrnila za pojasnila na francoske upravne uradnike. Oblasti so le z največjim naporom zadušile nadaljnje demonstracije. Položaj je zelo napet.

Poljsko-turški dardanelski dogovor

Varšava, 8. januarja. b. Pogajanja, ki jih je zadnje tedne vodila poljska vlada s Turčijo glede ureditve poljskega prometa skozi Dardanele, so bila te dni ugodno zaključena. Poljska je bila namreč na ureditvi tega vprašanja v toliko interesirana, ker vzdržuje na progi Costanza — Istanbul — Atene — Haifa redno pomorsko progo, ki služi predvsem tovarnemu prometu s Palestino. Formalen pristop Poljske k dardanelski konvenciji, kakor je bila v avgustu 1936 podpisana v Montreuxu, ni bila mogoča, ker se je po izrečni turški izjavi razširje vse pravice podpisnic te konvencije tudi na Poljsko. Rumunska vlada je bila sproti obveščena o poteku poljsko-turških pogajanj, pri katerih je bila posredno tudi sama zainteresirana.

Neurathov obisk na Dunaju odgojen

Dunaj, 8. jan. AA. Nemški zunanji minister Neurath bi moral obiskati Dunaj aredi januarja, obisk pa je bil odložen, ker žele, da bi bil prej sklenjen trgovski sporazum med obema državama. Pogajanja se bodo obnovila na Dunaju v ponedeljek in bodo trajala najbrž tri tedne.

Amnestija na Malti

Malta, 8. januarja. k. Na osnovi italijansko-angleškega sredozemskega sporazuma je bilo pomiloščenih mnogo političnih kaznjencev, ki so bili obsojeni v preteklih dveh letih na razne zaporne kazni na podlagi zakonov o uradni tajnosti. Med njimi je tudi en italijanski državljani.

Karambol dveh nemških vojaških letal

Berlin, 8. januarja. br. V bližini Nauena se je pripetila danes huda letalska nesreča. Pri večerj letalskega oddelka kapetana Richthofena sta dve letali v zraku trčili ter treščila na zemljo. En pilot se je rešil s padalom, drugi pa se je ubil. Obe letali, ki sta bili najmodernejšega tipa in so ju preizkušali, sta uničeni.

Japonsko-ruska pogajanja

Tokio, 8. januarja. b. Iz zanesljivega vira poročajo, da bo japonski zunanji minister Arita v kratkem pozval k eelbi sovjetskega poslanika Jurenjeva in mu predlagal začetek japonsko-ruskih pogajanj o določitvi meje med Rusijo in Mandžukuum, da bi se tako enkrat za vselej omejili in morda celo odpravili vsi obmejni spopadi.

Kupuj domače blago!

Beležke

Zagrebška konferenca jugoslovenskih škofov

Kakor smo že poročali se je večerj v Zagrebu začela konferenca jugoslovenskih katoliških škofov. Po vesteh iz Zagreba prisostvuje konferenci 17 škofov in naskofov, odnosno njihovih zastopnikov. Prisoten je tudi novi beograjski nadškof dr. Ujčić, ki je prisel v Zagreb iz Ljubljane skupno z ljubljanskim škofom dr. Rožmanom. Konferenca bo trajala po dotedanjih dispozicijah tri dni. Ko bo končana, bo o njej izdan službeni komunik. Kakor se zatrjuje, bodo škofi sestavili tudi skupno pastirsko pismo, ki bo pozvalo vernike k energični in vztrajni borbi proti komunizmu.

Simbol državnega in narodnega edinstva

Glavno glosilo JRZ »Samouprava« razpravlja v božični številki o nacionalnih smernicah državne politike. Podržava za sluge, ki so si ji stekli v tem pravcu kraljevi namestniki. »ki so delali v imenu krove in državnega poglavarja v imenu našega mladega kralja... Vsak Jugosloven, ki spoštuje samega sebe, mora spoštovati tudi svojega kralja. Kraljestvo je najmočnejši stebel naše narodne moči, je simbol našega narodnega in državnega edinstva. Namestniki so storiili vse, da dvignejo ugled in avtoriteto krove in narod jim mora biti zato iskreno hvaležen.«

Prekomasacija občin

»Službeni list« banske uprave priobčuje tri ukaze kraljevih namestnikov, datirane z 9. decembrom m. l. S prvim ukazom se iz občine Metlika okolica izloči bivša občina Črešnjavec in se priključi občini Semič. Z drugim ukazom se ustanovi nova občina Golnik s sedežem v Goricah v kranskem srezu. V občino spadajo kraji Golnik iz občine Krize ter kraji Trstenik, Povlje, Babni vrh, Zablje, Čadovlje, Pangercica, Zg. Tenetiše, Sp. Tenetiše, Gorice, Letence, Kamnjek. Srednja vas in Svarje-Zalog iz občine Predvor. S tretjim ukazom se spreminja ime občine Breg v putjskem srezu v občino Hajdino in se obenem prenaša sedež občine z Brega v Zg. Hajdino.

Hrvatski kmetski pokret ostro odklanja komunizem

V nedeljo se je vršil v Maruševcu shod kmetskih pristavev bivše HSS in rudarjev iz premovalnika Ladanj. Glavni govornik je bil poslanec Ljudevit Tomašić, katerega ime je postalo znano tudi širši javnosti ob priliki kerestinskih dogodkov. Posl. Tomašić je govoril o odnosih med komunizmom in miselnostjo hrvatskega kmetskega pokreta. »Hrvatsko delavstvo ima v kmetskem pokretu svojega najboljšega prijatelja in zaveznika. Ni pa mogoče doseči socialne osvoboditve brez političnega osvobojenja. Svoboda, za katero se bori hrvatski kmetski pokret, pomeni istočasno tudi osnivanje nove družbe, ki bo zgrajena na načelih kmetske demokracije. Hrvatski kmetski pokret odklanja vsako diktaturo, pa naj prihaja od desnice ali leve.«

O odnosih med komunizmom in ideologijo b. HSS razpravlja tudi uvodnik »Hrvatskega dnevnika«, ki odklanja samo pasivno obrambo proti komunizmu s pomočjo raznih govorov in brošur o škodljivosti komunizma. Komunizem je treba pobiti z odstranjevanjem vzrokov in posledic, zavoljo katerih se ga ljudje oprijemajo. Ljudem je treba dati priliko za služek, pa bo dobra polovica komunistične nevarnosti likvidirana. Komunistično idejo je mogoče pobiti samo z zdravim miselnostjo, kakršno vsebuje hrvatski kmetski pokret. Kmet brani in hrani svoj dom in črpa v narodni misli življenjski optimizem, brez katerega ni uspeha.

Borba

okrog radičevske knjige

Prosvetna organizacija bivše HSS »Seljačka sloga« je nedavno izdala knjigo »Selo govori« z zbirko literarnih del kmotov, pristavev dr. Mačka. Knjiga je bila sprejeta v hrvatski javnosti z velikimi simpatijami in tudi strokovno zelo dobro ocenjena. Z njo pa so bili hudo nezadovoljni zagrebški klerikanci, ki so našli v njej materialistične nazore in več ali manj prikrito marksistično mišljenje.

Sedaj se je pridružil zagrebškimi klerikalcem tudi sarajevski »Katolički tjednik«, glosilo nadškofa dr. Iva Šarića, ki je sicer znan kot oduševljen pristav in oboževalec dr. Mačka. »Katolički tjednik« pravi, da so napisali knjigo »Selo govori« kljub lepemu podnaslovu »Zbornik hrvatskih kmotov« ljudi, ki so vse prej kakor pravi kmetski. Knjiga je prežeta marksistične miselnosti in proglašala duhovnike za največje izrabljavalce hrvatskih kmotov. »Glavni krivec vseh kmetskih tegob sta gospoda in cerkev s svojimi duhovniki. Dovolj nam je suženjstva. Mi ne maramo več dragih duhovniških blagoslovov in naukov katoliške cerkve. Mi stremimo za življenjem, ki ga živi danes ruski kmet.«

Tako označuje »Katolički tjednik« tendenco te knjige. Na žalost je nimamo pred seboj, da bi lahko sami pogledali, kako in kaj je z njo. Ker pa je znano ostro odklonilno stališče dr. Mačka ne le proti komunizmu, marveč tudi proti takim zvanji ljudski fronti, resno dvomimo, da bi bili navedeni očitki utemeljeni. Sicer pa smo mogoče pričakovali, da se bo zaradi knjige razvila nova polemika med radičevskimi in hrvatskimi klerikalnimi listi, pa se bo morda takrat dalo razvideti kaj več.

Naša politična zrelost

V banatski občini Crepaji so se vršile naknadne občinske volitve. Postavljene so bile tri liste: JRZ, združena opozicije in Hodžerovi borbaši. Zmagali so borbaši. Ko pa se je novoizvoljeni občinski odbor sestel na svojo prvo sejo, je vstal župan Laza Prvanov in izjavil, da je pristopil z vsemi tovariši v občinskem odboru k JRZ. Ta korak je opravil s tem, da so bili vedno radikalni in da so se poslužili borbaške firme samo zato, ker so imeli tako največ verjetnosti, da zmaga. Ob burnem odobravanju vsega občinskega odbora je bila nato sprejeta pozdravna brzojavka predsedniku JRZ dr. Milanu Stojadinoviću. Ali so »borbaške« občinski svetniki obvestili

Kršćanstvo in nemštvo

Manfred Ribbentrop o stališču narodnih socialistov do cerkve in krščanstva

Berlin, 8. januarja. b. Stališče nacionalnih socialistov do cerkve in krščanstva se posebno zrcali iz govora, ki ga je imel te dni na posvetovanju nemškega verskega gibanja v Hannoveru Manfred Ribbentrop, brat nemškega londonskega poslanika Joachima Ribbentropa. Manfred Ribbentrop je izjavil med drugim: Vsakdo se pri nas rodi kot Nemec, ne pa kot katoličan ali protestant. Zato more le v nemstvu najti osnovo za svoje svetovno prepričanje. Nikakor ne zadostuje, ako smo samo politično nacionalni socialisti, kajti duša... svet se meša s političnim in ju ne moremo ločiti. Oba skupaj sta šele enota. Kdor torej reče A k političnemu svetovnemu na-

zoru, mora dodati še B k verskemu: vse drugo je jezuitsko. Trditev, da so vse večje cerkve srednjega veka nastale iz krščanskega duha, zavračam z opozorilom, da so jih konono vendarle postavljali samo Nemci. Prav tako je za nas brezpomembno, ako so v evangeliju tudi dragoceni biseri, ki tudi Germanu lahko nekaj povedo. Za nas je to vseeno, ker se kristjani sklicujejo na sveto pismo v celoti in zatrjujejo, da je bil Jezus žid. S tem so že vnaprej obsojeni na neuspeh vsi poizkusi, približati krščanstvo nemškemu narodu. Starši so dolžni odvstopovati otrokom obiskovanje cerkev.

„Mladi politiki“ o sporazumu

Beograjsko »Vreme« objavlja v božični številki razgovore svojega političnega urednika z nekaterimi »mlajšimi politikami« iz vseh političnih taborov. Zanimive so posebno izjave dr. Vladimirja Radića, dr. Branka Čubrilovića in inž. Manfreda Paštovića.

Mladi Radić pravi, da hrvatski narod z največjim nestrpljenjem čaka, da se že skoraj reši hrvatsko vprašanje. Vso stvar dobro vodi dr. Vladko Maček. Treba bi jo bilo samo pospešiti. K temu nas ne silijo samo naše notranje prilike, nego tudi zunanji politični položaj. Kadar bodo izvedene svobodne volitve za parlament, ali bolje za ustavotvorno skupščino, kakor to zahteva dr. Maček, se bo videlo, kdo res uživa zaupanje ljudstva. Videlo pa se bo tudi, koliko imajo za seboj hrvatski ekstremisti. Pokazalo se bo, da je edina predstavnik hrvatskega naroda bivši Radićeva seljačka stranka. To kar zahteva danes dr. Maček zahteva tudi hrvatski narod, ki ga dr. Maček dovršeno predstavlja. Ako bi spremljal svoj program ali odstopil od svojih znanih osnovnih zahtev, česar si sploh ni mogoče misliti, bi tvegalo svojo moč in avtoriteto, ki jo ima danes med narodom.

Mladi demokratski politik, odvetnik Miloš Carević, ki uživa posebno naklonjenost g. Davidovića, razpravlja v svojem razgovoru z urednikom »Vremena« o hrvatskem vprašanju. Po njegovem mišljenju je mogoče rešiti hrvatsko vprašanje šele po vzpostavitvi integralne demokracije, ki je edina legitimirana za rešitev tako dalekosežne zadeve.

Slično mišljenje zastopa tudi mladi zemljoradniški politik dr. Branko Čubrilović, ki

podržava, da je vzpostava popolne demokracije eden glavnih pogojev arbijsanske združene opozicije za začetek pogajanj o sporazumu. »Sporazum pa se mora dobro pripraviti, ker bo to državniški čin, ki bo udaril nove temelje naši Jugoslaviji.«

Kot zastopnik mlade generacije jugoslovenskih nacionalistov se je oglasil poleg poslanca Riste Grdjića še narodni poslanec inž. Manfred Paštović, ki sta oba člana poslanskega kluba JNS. Inž. Paštović vidi danes najvažnejšo politično nalogo v reševanju hrvatskega vprašanja, ki prevladuje nad vsemi ostalimi političnimi problemi. Med drugim pravi: »Na kako normaliziranje naših političnih prilik ni mogoče misliti vse dotlej, dokler obstoji srbsko-hrvatski spor in dokler je nerešeno hrvatsko vprašanje. Tega se jugoslovenski nacionalisti prav dobro zavedamo. Zato pozdravljamo že vnaprej vsak dogovor med dr. Mačkom in Beogradom. Pri tem nam je čisto vseeno, če ga bo sklepal g. dr. Milan Stojadinović ali srbijska združena opozicija ali kdo drugi, lahko pa tudi vsi skupaj. Organizacija države je treba postaviti na čisto druge temelje. Poskus z vidovdansko ustavo se ni obnesel. Ureditve države mora odgovarjati pravemu razpoloženju ogromne večine vsega naroda. Seveda pa to še ne pomeni, da bi morala biti država brezpogojno tako urejena, kakor želi del Hrvatov brez ozira na razpoloženje večine Srbov in Slovencev. Treba je najti ureditve države, ki bo srednja proporcionalna razpoloženju vseh političnih in socialnih gibalnih sil našega naroda. Odgovarjati pa mora tudi duhu časa in prilikam v katerih živimo.«

Vladne čestitke Nj. Vel. kraljici

Beograd, 8. januarja. AA. Za rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije je zastopnik predsednika ministrskega sveta in zunanje ministra notranji minister dr. Anton Korošec poslal Nj. Vel. kraljici v London brzojavno čestitko v imenu kraljevske vlade in v svojem lastnem.

Poročno potovanje princeze Julijane

Haag, 8. januarja. br. Nizozemska prestolonaslednica Julijana je danes s svojim soprogom odpotovala na Tirolsko, kjer se mislita posvetiti zimskemu sportu, nakar bosta šla v Italijo in Egipt. Potovanje bo trajalo približno dva meseca.

o svojem sklepu tudi Hodžero, listi ne poročajo. Vsekakor je prelevitev sicer neznatnega občinskega odbora v Crepaji značilen dokaz nezrelosti in nerensosti naših političnih prilik, kjer lahko romajo v... župani in občinski odbori iz stranke v stranko, kakor gostje iz gostilne v gostilno.

Vprašanje zagrebškega radia

Po hrvatskih listih posnemamo, da so osrednje hrvatske kulturne organizacije pokrenile akcijo, da bi zagrebški radijski oddajna postaja prešla iz pretežno privatnih rok, v kakršnih je danes, v upravo hrvatskih osrednjih kulturnih organizacij, zlasti Hrvatske Matice, družbe Sv. Jeronima, ki odgovarja slovenski Vodnikov ali Mohorjevi družbi, radičevske prosvetne centrale Seljačke sloge, Hrvatskega glasbenega zavoda in Jugoslovenske akademije.

Listi opozarjajo ob tej priliki, da je bila zagrebški radijski postaja prva ne le v Jugoslaviji, marveč na vsem Balkanu. Danes pa je že dolgo premajhna in je nujno potrebna moderniziranja in povečanja, kar bi veljalo 13 milijonov dinarjev. Naročnikov ima okrog 22.000. Imenovana društva so osnivala skupen odbor, ki bo vodil akcijo, da se radijska postaja izroči v njihovo upravo. Največjo oviro tvori dejstvo, da ima sedanja delniška družba koncesijo še za dobro osmih let, torej do l. 1944.

Avstrija in Habsburžani

Pariski »Figaro« objavlja razgovor z avstrijskim zunanjim ministrom Schmidtom, ki je med drugim rekel: »Restavracija Habsburžanov je izključno vprašanje avstrijske notranje politike in se tiče samo Avstrije. Ne morem uvideti, zakaj naj bi naše notranje in osebne zadeve interesirale druge države, ko se vendar tudi mi ne vmešavamo v njihove posle.«

Na vprašanje ali si avstrijski narod želi restavracije, je minister Schmidt odvrnil: »Konservativni in globoko katoliški avstrijski narod ima rad monarhijo. Ako bo smatral, da mu je restavracija Habsburžanov potrebna, potem se bo tudi izvršila.« »Novosti«, po katerih posnemamo to beležko, upravičeno pristavljajo: »Ali je Avstrija Habsburžane smatrala za čisto notranjo zadevo tudi takrat, ko je zaradi smrti Franza Ferdinanda izzvala svetovno vojno?«

Papežu gre bolje

Rim, 8. januarja. br. Po poročilih iz vatičanskih krogov se je bolezen papeža Pija XI. obrnila na bolje. Danes je po daljšem času zopet za kratek čas zapustil posteljo, je pa zelo slab in bo moral še dalje časa ostati v postelji. Duševno je nasprotno zelo bl in budno sledi poročilom, ki mu jih vsak dan poda državni tajnik Facelli.

Konec stank v Franciji

Pariz, 8. januarja. br. Na osnovi zakona o obveznem razsodišču v sporih med delavci in delodajalci so bile v zadnjih dneh likvidirane vse stavke v Franciji. Po stavki kovinskega delavstva v severni Franciji so sedaj končane tudi stavke šoferjev ter stavke v živilski in pralni industriji v Parizu. Obvezno razsodišče se je izkazalo kot zelo uspešna ustanova za prenehanje stankov.

Nov upor v Kitaju?

London, 8. januarja. br. Iz Sanghaja poročajo, da je prišlo v severnih pokrajinah do novega upora. Čete generala Cansue-lianga so se uprle, ker se Cansue-liang ni vrnil na svoje mesto kot poveljnik. Napadile so vladne čete in jih po presnetljivi napadu poglnele v beg. General Cansue-liang se je proglasil za guvernerja pokrajine Sensi. Med njim in generalom Cansue-liangom obstoja baje tajen dogovor glede zavezništva z Rusijo. Nankinska vlada je odredila potrebne ukrepe in poslala svojim četam ojačenje. Po zadnjih vesteh je v teku ogorčena bitka med uporniki in vladnimi četami, ki pa so v premoči, urejevanje socialnih sporov.

Hud potres v Tibetu

London, 8. januarja. br. Razne potresomerne postaje na svetu so večerj popoldne okrog 14.30 zabeležile močan potres. Kolikor so mogli doseči ugotoviti, je središče potresa v Tibetu. Po zadnjih vesteh gre za izredno hud potres in največjo katastrofo, ki je bila v teh krajih zabeležena po katastrofalnem potresu l. 1923, ko je našlo smrt na tisoče ljudi.

Eksplodizija v tvornici barv

Pariz, 8. jan. w. V tvornici barv v St. Denis se je danes pripetila huda eksplozija. Več oseb je bilo hudo ranjenih.

Dve justifikaciji v Linzu

Linz, 8. januarja. w. Danes je bila pred prekim sodom razprava proti Alojziju Striglu in Josipu Scheineckerju, ki sta bila obtožena, da sta 10. aprila 1934 pri Ofte-ringu na Zg. Avstrijskem povzročila, da je skočil s tira brzi vlak. Hotela sta namreč oropati poštni ambulančni voz. Pri tem je bil en železniški nameščenec ubit, 10 ljudi hudo ranjenih. Oba sta bila obsojena na smrt. Justifikacija je bila izvršena ob 18.45.

Vremenska napoved

Zemskoslovensko poročilo: Oblačno, dež sredi in na jugu države sneg v bosenskih gorah. Temperatura se je nekoliko dvignila. Minimalna temperatura Ljubljana —4, maksimalna Kobiljača +16.

Zemskoslovenska vremenska napoved: Oblačno, ponekod dež ali sneg. Veter spremenljiv jakosti iz severozahodne in severne smeri. Temperatura bo nekoliko padla.

Dunajska: Na zapadu in na jugu majhna razjasnitev, jutrat mraz.

Naši kraji in ljudje

Rojstni dan kraljice Marije

Nj. Vel. kraljica Marija praznuje danes svoj rojstni dan. Po tragični smrti svojega vzvišenega soproga, blagopokojnega kralja Aleksandra, se je v največji meri posvetila vzgoji kraljevskih sinov, kar vrši z največjimi odli-

Vel. kraljica Marija tudi na svojo jugoslovensko dečo in ni praznika, posvečenega materi in deci, pri kateri ne bi bila Nj. Vel. kraljica Marija v vsakem oziru najuspešnejša sodelavica. Njena dobrotljivost je pobuda in temelj najrazličnejših dobrotelinih organizacij v državi in, če pogledamo delovanje najrazličnejših ustanov in organizacij za zaščito revnih mater in otrok, vidimo, da je Nj. Vel. kraljica Marija prva med najpoštenjše in najprijaznejše podpornice. Se bolj pa služi v priznanje in čestitke njene dobrotljivosti dejstvo, da je baš ona sama ustanovila razne dobrotelne ustanove ter s tem dokazala, da je sploh vse svoje življenje posvetila reševanju našim narodom, za katere tudi naša socialna zakonodaja v svojem okvirju ne more imeti potrebnega varstva.

Nj. Vel. kraljica Marija je s svojim karitativnim delom vzornica naših mater in žena in ko bi lahko našli tisočere ustanove, ki pod njenim pokroviteljstvom in z njeno gmočno pomočjo delujejo v korist revnih žena in dece, bi prišli v veliko zadrego, ker ne bi mogli s tem podati niti približne slike njenega humanitarnega udejstvovanja. Še več, kakor je zabeleženo v najrazličnejših organizacijah, prispeva Nj. Vel. kraljica za revno mladež tako, da o tem nihče ne ve.

Kraljica Marija se je rodila 9. januarja 1900. v Goti kot tretji otrok, druga hči rumunskega kralja Ferdinanda in kraljice Marije. Odkar jo je poroka dne 8. junija 1922. zvezala z našim pokojnim vladarjem, je bila kot prva jugoslovenska kraljica deležna ljubezni vsega naroda. To v prvi vrsti zaradi tega, ker je ves naš narod dvigala k idealom materinstva in družinske sreče s svojim najlepšim zgledom ter pri tem kazala tudi svoje razumevanje za vsa prosvetna in človekoljubna dela.

kami skrbne in nežne matere. Svojega prvenca Nj. Vel. kralja Petra II. je odgojila v duhu naših najlepših narodnih tradicij ter ga tako usposobila za velike naloge, ki ga čakajo pri vodstvu naše mlade države.

Svojo skrb in nežnost pa razširja Nj.

Slovenski letalec potuje iz Trapezunta čez Erzerum v Perzijo

Naš rojak g. Josip Hajšek biva kot pilot v Teheranu. Pota ga vodijo morskod po srednji Aziji. Nedavno nam je v »Jutru« opisal življenje v Trapezuntu ob Črnem morju, zdaj pa smo prejeli iz Teherana naslednje njegovo pismo, v katerem opisuje svojo pot iz Trapezunta čez Erzerum v Perzijo.

Ko se seli zima v domače slovenske kraje, je pri nas v Aziji nebo čisto, ozračje toplo. Namenjen sem v Erzerum. Se si za slovo ogledujem Trapezunt in nakupujem pomaranče, ki so domala zastoj. Drugače ne potrebujem za pot. Ob treh popoldne morava odriniti z bolgarskim sopotnikom na majhnem Chevroletu v notranjost Azije, v Perzijo.

Pot se suče po vijugah in klancih. Pozno ponoči dospem v mestec Gülmüş-Hane. Mestce leži ob vznožju Pontskega gorovja, čigar najvišji vrh se dviga blizu 4.000 metrov visoko. Kraljevsko se razgleduje ta orjak po pokrajini. Cesta je slaba, le počasi se more avto premikati po njej. Doma tarmate o slabih cestnih razmerah. Tod je še vse huje. Po hudih naporih se avto privije v višino svojih 2000 metrov. Temna noč je legla, iz goste meglice se začelo deževati. Kmalu pa se kaplje izpremenijo v snežinke, nastopa vihar. Kako prijetno je v taki noči zavetje v skromni karavanski čajhani. Saj še ni pet ur, ko sem bil v Trapezuntu sredi prekrasnega zelenja in cvetja, pod vročim solncem,

zdaj pa sem naenkrat sredi zimske noči. Do jutra je nametlo toliko snega, da skoro ni bilo upanja, da bi mogel ta dan nadaljevati pot. Spet pa je posijalo solnce in odprl se mi je prekrasen razgled po prostoru, nebeško lepi pokrajini: po dolini je polno zelenih gozdov, iznad mest štrlijo tovarniški dimniki, a globoko pod nami se širi gladina Črnega morja.

Pogumno dalje! Cesta se vije v strme bregove. Kmalu dosežem vrh, s katerega se potem spuščam v erzerumsko kotlino. Na prevalu sem se še bliskovito ozrl nazaj v pokrajino, ki v gotovem pogledu vendar se diši po Evropi — in že se je avto spuščal na drugo stran, v pravo Azijo, po naglo padajoči, zasneženi cesti. Kmalu pa snega spet zmanjka in sprejema nas golotna zemlja, porasla z nizkim grmovjem.

Vesel sem te samote. Le zdaj pa zdaj se srečam s kakšno tranzitno karavano, ki se pomika iz Erzeruma navkreber. O, čarobni Erzerum, že sem na njegovem pragu, v prvem predmestju Iliči. Ustavi me trdnjavska straža. Treba je izstopiti iz avta, povedejo naju k službojočemu častniku v bližnji sobi, ki nama odvzame potni list in naju prav ljubeznivo obvesti, da morava počakati, dokler ne pride od vojaškega poveljstva v Erzerum posebni častnik, pod čigar vodstvom bova nadaljevala pot v Erzerum, do koder je še dvanajst kilometrov.

Čakava, čakava... Po dveh urah vendar pride kapetan. Brez razgovora zasedemo avto in gremo dalje. Ogledovanje pokrajine ni priporočljivo. Erzerum je važna trdnjava, pa je bolje, da se preveč ne razgleduje, sicer postaneš sumljiv. To je glavno mesto turškoarmenijske vladajoče, ki obsega velik del Armenije. Bilani 50.000 prebivalcev šteje, od tega je 40.000 Turkov, ostali so Armenci. Z dvojnimi mo-

gočnim zidovjem je mesto opasano daleč naokrog. Silna trdnjava gospoduje nad vso visoko ravanjo v višini 2.000 m nad morjem. Ravan je plodna, podnebje je sicer ostro, vendar pa poleti nastopa vročina, volna, krzno, baker, svinec, preproge iz Perzije so glavni predmeti živahno razvite trgovine. Znamenito trdnjavsko mesto ima burmo zgodovino že iz davnih časov. Menjalo je mnogo gospodarjev, Bizantince, Perzijce, Arabce, Turke. V rusko-turških vojnah prejšnjega stoletja je bilo večkrat oblegano od Rusov. Tudi v svetovni vojni ga je zasedel veliki knez Nikolaj Nikolajevič, a po brestlitskem miru je trajno pripadlo Turčiji.

Turški častnik mi je pokazal hotel, kjer naj se nastanim. Obenem mi je naročil, da bo dobro, če čimprej nadaljujem pot, kajti tujec je dovoljeno v Erzerumu le kratko bivanje. Nenadno pa je nastopil silovit mrzli val iz Sibirije. Strahovit veter in mraz sta mene in sopotnika zadržala tri dni v tem čudnem trdnjavskem mestu. Ko je naposled prišel čas odhoda, nama je bil spet dodeljen za spremstvo iz trdnjavskega območja častnik. In

Obrtna sodišča imajo vedno več opravka

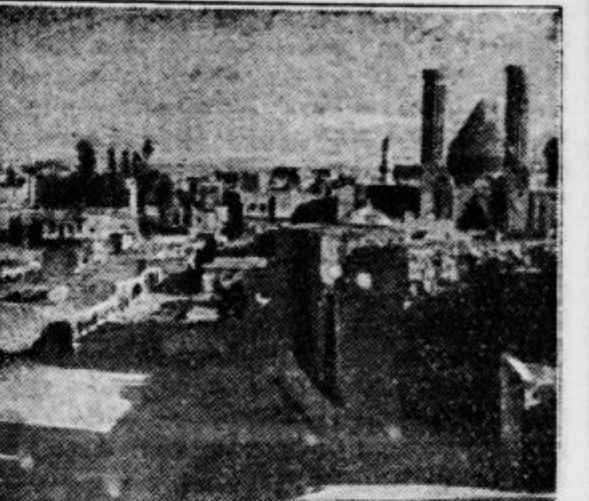
Med delovnimi bilancami, ki jih ob prestopu iz starega v novo leto skicirajo naša sodišča, je brez dvoma še posebej zanimiva bilanca obrtnega sodišča, ki postaja od leta do leta važnejše. Obrtno sodišče posluje v sešatu ter obstoji iz predsednika, ki se izbire iz vrst sodnikov, in dveh prisodnikov iz vrst delodajalcev in delojemalcev. Njegovi kompetenci pripadajo spori delovnega značaja, ki nastajajo med delavci in med nižjimi namestenci ter njihovimi gospodarji. Največkrat je obrtno sodišče v preteklem letu obravnavalo zadeve tkz. bolezenskega tedna, ko gre delavcu v primeru obolenja enotedenska mezda. Prav tako pogosti pa so bili spori zaradi odpovednega roka, ki znaša 14 dni, če je bil delavec že 14 dni zaposlen pri podjetju. Važnost obrtnega sodišča stalno rase in k njemu se zatekajo po navesti delavci in njihovi delodajalci. Prizivna instanca mu je delžno sodišče, pri katerem tvorijo obrtnoprizivni senat tudi častni sodniki-laiki.

Obrtno sodišče v Ljubljani je edina ustanova te vrste v Jugoslaviji. V bivši Avstriji so bila taka sodišča še v Celovcu, Gradcu in Trstu. Dosej so obrtne posele opravljal tudi vsa sreska sodišča, po novem zakonu pa bodo obrtne zadeve pridržane sreskim načelstvom, kar bo jurisdikcijo v marsikaterem pogledu poslabšalo. Delavci, ki tožijo zmerom le za majhne zneske, bodo morali posej na dolgo pot do mesta sreskega načelstva, tako da se jim pogostokrat že za-

gled, kraj hitro sva se spoznala kot rojaka iz Jugoslavije. Doma je iz Bitolja, a je po balkanski vojni prešel s ostanki turške armade v Anadolijo.

Ob ozkotrni prog, ki je je turška vlada izpeljala od Erzeruma do Hasan-kale, gre naša pot. V Hasan-kale je konec častniškega nadzorstva, straže mi vrnejo potni list s prijaznim vzklikom: — Serbes sine! — Svobodni ste!

Krepko smo si stisnili roke. Turški rojak iz Jugoslavije, simpatičen mož v visokih škornjih, je še enkrat pristopil k meni in sva si voščila veselo pot z vzklikom: »Hoš geldik!«

Potem je avto nadaljeval pot v ravno dolino, ki se razprostira ob slovečem Evfratu proti Bajazitu. Na levo roko se razprostira sovjetska unija. Na ozemlju nekraj ruske meje gospodarji znani ugasli vulkan Ararat z belo glavo. Kako čudovito se počuti tujec v teh krajih! Zaveš, da je tu nekoč bila zibelka človeštva in da so se tu od davnine vršili veliki dogodki, o katerih govorijo ustna sporočila in stare knjige, počeni od Babiloncev, Ajsorov in Cirovih Perzijcev, ta zavest prevzame človeka, da prav spoznava svojo malenkost.

Prav gotovo, Erzerum z vso svojo visoko planoto oстане v spominu. Je nenavadna trdnjavska oaza na meji dveh svetov. Počasi se razvija, a obeta se mu lepa bodočnost, odkar je turška vlada sklenila zvezati Erzerum z železnico, ki se počasi bliža od Ankare preko Sivasa do Erzeruma in bo v teku leta 1937. priključena vsemu ostalemu anatolskemu železniškemu omrežju. Nova kri bo zaplala v starem telesu, lice Erzeruma bo na stara leta naenkrat pomlajeno.

Hajšek.

radi potnih stroškov in izgube časa praktično ne bo izplačalo, potezati se za svoje zahtevke. Za primer naj navedemo, da bodo morali delavci iz Loškega potoka poslednjemu Logatecu s svojimi pravnimi na sresko načelstvo v Gorenji Logatec. Obrtno sodišče v Ljubljani bo kajpak obstajalo dalje. Pod vodstvom nadsvetnika Antona Avseca je v preteklem letu obravnavalo 411 tožb, medtem ko jih je bilo predlaskim še samo

266. Ta porast je treba pripisati dejstvu, da se delavci zmerom živahneje zanimajo za pravice, ki jim jih nudi socialna zakonodaja.

Rekord na Šmarni gori

Božični prazniki, tudi pravoslavni, so pri kraju. Snega pa od nikoder. Smučke počivajo, smučarji se dolgočasijo. Da ne bo zastala kri, naj v vzpodbudo navedemo svojevrsten rekord šmarnogorskega turistu. Po njem se ravnamo, pa bomo zdravi in čili tudi sredi zime...

Upokojeni nadičitelj Rajko Justin iz Ljubljane, ki smo se ga spominjali predlaskim v avgustu ob njegovi 70-letnici, je navdušen in vztrajen hribolazec. Navzlic svojim sedmim križem jo sleherni dan maha od svojega doma na lžanski cesti že ob 5. zjutraj na Šmarno goro. Iz Ljubljane se popelje pozimi s prvim tramvajskim vozom do St. Vidja, potem koraka do vznožja Šmarne gore in se povzpne po najljubši poti »skozi kuhinjo« na vrh. Tam gori ob kratkem odpočitku popije skodelico čaja in se spet vrne v Ljubljano, kamor dospe redno ob 11.

V preteklem letu je g. Rajko Justin premeril Šmarno goro nič več in nič manj kakor 340-krat. Zadnji dan, na Silvestra, jo je celo obiskal dvakrat, da je dosegel omejeno ravno število. Naj dežuje ali solnce sije, naj grmi in se bliska ali četudi najbolj sneži, — prav sleherni jutro se odpravi ta zdravni in čili mož z doma na šmarnogorsko turo. Res edinstven primer v planskem sportu!

Badnji les, pripeljan za kraljev dvor na Dedinju, pred svojim pristanikom. Voz z badnjim lesom spremljajo oficirji kraljeve garde

Kako so v Klavžetu hudiča izganjali

Spomini poljanskega očanca Kožuha

Če greš od Skofje Loke po Poljanski dolini navzgor in dospješ do Tavčarjevega dvorca Visokega, opaziš na levi strani več vzporednih stranskih grebenov z ozkimi dolinami. Vsak teh gorskih hrbtov ima svoje

ime: Valtrski vrh, Kovski vrh in Bukov vrh. Na slednjem kraljuje v oltarju prekrasna sv. Notburga s srpom, umetniško delo slikarja Subica, znamenitega poljanskega rojaka. Med Valtrskim in Kovskim vrhom skrito v ozadju je Kuzovo, torišče Tavčarjeve posesti »Kuzovci«. Zadnjega Kuzovca je doletela nesrečna smrt baš spodaj pri

sv. Volhenku. Ustno izročilo o teh roko-mavharjih živi še dandanašnji pri najstarejših ljudeh loškega pogorja. Na teh vrhovih se košatijo bahti kmetski domovi z graščinskimi gospodarskimi poslopji. Po pravici je zapisal pokojni Tavčar o teh gospodarijih, da so kralji na svoji zemlji.

Na Kožuhovini

Na Kovskem vrhu je dolga desetletja gospodaril stari Kožuha. Bil je za tiste čase in razmere nenavadno pameten in napreden kmet, ki je videl in prehodil mnogo sveta. Razumel in vsaj nekoliko govoril je več jezikov. Z bistrimi očmi in razumnimi možgani je skušal presaditi tuje dobrine na domača tla. V mlajših letih je potoval celo na svetovno razstavo na Dunaj ter odtod pripeljal s seboj mlatnilnico, prvo v svojem domačem kraju. Sosedje so zmedovali z glavami, češ, zdaj pa vemo, v Kožuhovi glavi ni vse v redu. Ko pa so videli, da je v najkrajšem času omlatil svoj precejšen pridelek, so prihajali drug za drugim k njemu, da bi tudi njim pomagal. Seveda je Kožuha sosedom rad ustregel za primerno odškodnino, in v nekaj letih je bila mlatnilnica izplačana.

Starina je bil tudi nekakšen izumitelj. Doma je imel harmonij, ki ga je sam napravil in je tudi znal dobro nanj igrati. V biši stoji visoka ura, ki jo je s kolei vred

popolnoma sam izdelal. Veliko ročnost je očitoval v raznovrstnem obdelovanju lesa in kovine ter je imel vse za to potrebno orodje in priprave. Njegovo posestvo je bilo na precej izpostavljenem kraju, zato je postavil že pred davnim časom visok strelod na lastno pobudo in stroške nedaleč od svoje hiše. Vsekakor je bil zelo zanimiv kmetski tip in original. Ko sem ga spoznal, je nosil že osem križev in čez na svojem še vedno ne upognjenem hrbtu. Zdalj ga pa še nekaj let krije hladna ruša pri sv. Lovrencu na poljanskem pokopališču. O, da bi imel priložnost obiskovati kako strokovno ali tehnično šolo, kakršnih imamo dovolj dandanašnji! Kako vse drugače in praktično bi se usmerila in razvijala njegova zmožnost in nadarjenost! Tako pa je ostala — luč pod mernikom.

Prijetno je bilo kramljati in močevati z zanimivim starcem na klopi pred hišo, kjer je na soncu grel od starosti otrple ude. Pa me je nekoč iznenada, kar tako na lepem pobaral: »E, slišite gospod, ki ste študirali in ste hodili v šole, mar Vi verjete v obsestance in v pananje hudiča?« Začuden sem ga pogledal, saj je bil možak sicer brez vraževerstva in brez nazadnjaških predsodkov, prava izjema tistih časov, razmer in krajev. Pa se je že široko zasmejal: »Nu, saj tudi jaz ne verjamem in nisem nikoli verjel. niti v svojih mladih letih ne! Toda so naši Poljančani, še bolj pa ženski svet, toliko pripovedovali o obsestencih in izganjanju hudiča pri Sv. Krvi v Klavžetu tam doli na Taljanskem! V tistem času ni bilo ob nedeljah pred poljansko cerkvijo ali v gostilni na Vidmu, ki je slovela daleč naokrog, drugega pogovora kakor o obsestencih in pananju hudiča. In sem si dejal: Ej Kožuha, mnogo sveta ti še videl in prehodil, kaj, če bi

šel pogledat še te copernije? Dvakrat na leto so se zbirale cele trume naših Poljančanov na romanje v Klavžet, za nedeljo po Vnebohodu in prvo nedeljo meseca julija. In tako sem se jim pridružil nekoč še jaz.

Na beneških ravninah

Hodili smo kar peš čez Cerkno, skozi Sv. Lucijo na Tolminsko, pa čez Kobariid in Celad naprej v Benečijo do Sv. Danijela, potem pa čez širok hudournik, ki mu pravijo Tagliamento. Oj, to vam je bila procesija! Mi pa smo hodili naprej in naprej, vsekakor peš, več kakor dva dni in dve noči. Spali smo po poti le za silo in jedli le to, kar smo si nosili s seboj.

Z odprtimi usti sem poslušal starega Kožuha, ki je razvijal prekrasno, iz polpretekle medvojne dobe znano mi pokrajinsko sliko tam doli na jugu. Pri prijaznem trgu Nemi se odpira širna beneška ravan. Prebivalci govorijo italijansko, večinoma pa furlansko. Nedaleč od trga je v podnožju hriba raztresena vas Romandol, ki slovi po najboljši vinski kapljici v teh krajih. Odtod naprej do Tagliamenta je čudovita pokrajina. Po ravnini so posajeni z vinsko trto prepreženi bregovi, skoro na vsakem čepi bela cerkevica ali stara, siva graščina. Med goricami so lepe ravnine in dobro obdelana polja. Vso to prelepo deželo obema dostojen okvir: proti severu se dvigajo sivi orjaki, z desne so razvrščeni nižji vrhovi, začetek beneških Alp. Na levi strani se vrstijo proti vzhodu in v boku na jug zeleni, vedno nižji izrastki Julijskih Alp, le odprti jug puška čudovit pogled na pisano ravnino in še dalje naprej do širnega morja. Kdor koli je užival to pestro pokrajinsko sliko v majniku poslednjega leta svetovne vojne,

temu ne more nikdar več izginiti iz spomina, zlasti še, ker ga je tako živo in zvesto spominjala na domovino...

Stari Kožuha pa je nadaljeval:

»Ze spotoma smo dohiteli očeta in hčero, ki sta hodila že več ur od laškega Vidma ali kakor tam pravijo: Udine, Govorila sta po naše. S seboj sta vodila kakih deset let starega, bolnega sinčka, odnosno brata. Tudi ti si bil namenjen v Klavžet. Imel sem prvič v življenju priliko, da sem videl »obsestance«. Na dečku sicer nisem zapazil nič posebnega, le to, da je na moja vprašanja odgovarjal precej zmeden.

— Ali je vaš sin že dalje časa obseden? sem poprašal moža.

— Skoro bo dve leti.

— Kako pa je vendar postal tak?

— Nu, kako? Črešnje je šel zobati, pa je padel z drevesa na glavo in od takrat nadalje je takšen.

— Kako pa poznate, da je obseden?

— Veste, fant tako nazarensko kolne, da nas je doma kar strah in na noben način ga ne moremo spraviti v cerkev.

— Mar upate, da bo v Klavžetu ozdravel?

— Seveda bo, prav gotovo! Saj jih tam vsako leto ozdravi toliko, kolikor jih pride tja, le da nimajo preveč hudičev v sebi.

— Torej enega hudiča izženejo za gotovo?

— O, pa še kako! Saj sem bil lansko leto tudi pri Sv. Krvi in sem videl, kako so jih pri neki ženski dvesto izgnali, ostalo pa jih je v njej, še sam ne vem, koliko!

— Kako pa se je poznalo, da jih je v njej še nekaj ostalo?

— Ker je bila še vedno taka kakor prej.

Matineja Z. K. D.

Senzacionalni vefilm, izdelan po motivih o ugrabitvi Lindberghovega otroka!

Kje je dete gospodične F.?

DOROTHEA WIECK in najmlajši filmski igralec sveta LE ROY
Danes ob 14.15 in v nedeljo ob 10.30 v ELITNEM KINU MATICI
za cene Din 3.50 in 5.50.

Domače vesti

Kaj pravite?

Včerajšnji »Slovenec« je pod to rubriko objavil odgovor nekega 40 let v Ljubljani bivajočega Madžara, ki se še ni naučil slovenski:

— Kako naj se naučim slovenski, ko nisem vseh 40 let niti ene besede slovenske slišal? Vsakdo, ki je pri meni kupoval moje blago, je govoril le nemški.

V isti sapi se »Slovenec« hudeje na Slovence, ker s Hrvati in Srbi govorijo srbohrvatski oziroma v pomešani »jugoslovensčini«, namestu poslednje samo slovenski. Še bolj se hudeje, ker so na ljubljanski carinarnici in še marsikje drugod samo srbohrvatski napisi, in naposled vzklaka:

— Naša ustava priznava, da je slovenski jezik državni jezik in zato moramo Slovenci za svoj jezik krepko nastopiti in zahtevati to, kar nam po pismu in pravici pripada. Vse polinteligente, ki prezirajo slovenščino, pa moramo osmešiti s preziranjem. Ti namreč tudi srbohrvščine ne znajo.

Vse prav. V načelu se s »Slovenčevimi« izjavami strinjamo tudi mi. Iskreno bomo pozdravili, če jih njegovi gospodje n. pr. glede državnih uradov in institucij izvedejo tudi v praksi. Da pa stvar vendarle ni tako enostavna, so se tudi »Slovenčevi« prijatelji lahko samo prepričali na Novega leta dan, ko so poslušali pri radijskih aparatih govor notranjega ministra g. dr. Korosca.

Danes

KRIZANTEMNI VEČER

v vseh prostorih Kazine

* Obisk kitajskega zdravnika. Iz Zagreba je prišel v Split kitajski delegat pri Ligi narodov dr. Li Ven Ming, ki je vodja zdravstvenega oddelka pokrajinske vlade Kvang Si. V mestu si je ogledal vse zdravstvene ustanove, obiskal pa je tudi oceanografski inštitut. Iz Splita potuje v Dubrovnik, od koder se bo preko Pariza vrnil v svojo domovino. Ugledni gost je dober znanec dr. Štamparja, ki je kot delegat Društva narodov proučeval znanstvene razmere na Kitajskem.

* O božičnicah na koroskih solah piše tako zadržan »Koroski Slovenec«: Domače v vsaki soli našega ozemlja je predela Suomarka skupno s Heimatbundom božičnico s obdaritvijo otrok. Darove sta prejemale organizaciji celo z Dunaja in Predariskoga. Mnogi učitelji so v božičnih nagovorih otroke pozivali, naj se oddolžijo dobrotnikom s tem, da bodo spoštovali nemško besedo. Nobenemu učitelju pa menda ni prišlo na misel, da bi otroke spomnil matere besede. Občutke staršev ob tovrstni obdaritvi otrok si lahko predstavlja vsak sam. Ali ni tako, kakor da da bi jih prodajali.

* Družni sv. Cirila in Metoda je darovala gospe Anica Koblerjeva iz Litije 100 Din namesto venca na grob pokojne gospe Svetčeve. Iskrena hvala!

* Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega Franc Jožefove grenčice.

Pri hemoroidih, bolečinah v križu, zastojih krvotoka v jetrih in nezadostnem izločevanju iz žolča, nastale zaradi zapeke, se dosežejo z naravnim »Franz-Josefov« vodo odlični uspehi. Bolniki radi uživajo preizkušeno »Franz-Josefov« grenčico, ki se tudi pri pogostejši uporabi dobro obnese.

Ogl. reg. S. br. 15. 465/36

Prehiteli smo nesrečno trojico in dospeli do novih skupin božjepotnikov. Če si poprašal te pobožne romarje, kam in kako, so ti odgovorili, da gredo na božjo pot. Večina pa je bila, kakor jaz, radovedna, kako bodo hudiča panali. Tudi s temi romarji sem se pogovarjal in od njih zvedel tole zgodbo:

»Geraus marširen, tajfel!«

Pred davnimi leti je šel iz Kobarida v Klavžet star vojak, ki je po takratni navadi služil in doslužil cesarja dvajset let ter imel navado, da je pri vsaki drugi besedi po nemško tako hudo zaklel, kakor bi bil kakšen Tolminec. Z njim sta bila dva tovariša, ki sta ga svarila, češ, če bo klet, je nevarno, da se bo iz kakega obsedenca izgnani hudič vanj preselil. Vojak se je takim opominom le smejal. Ko so prišli v Klavžet, so šli v cerkev in poklekli v klop zadaj pri vratih. Vojak pa na kraju. V tem so pripejali pred cerkevna vrata stokačega obsedenca in mu izganjali hudiča.

— Va fuori! va fuori. diavolo! (Pojdi ven! pojdi ven. hudič!), so kričali na obsedenca možje in žene. Hudič pa le ni hotel zapustiti bolnika, ki se je kar naprej zvijal in stokal.

— Va fuori. diavolo! so neprestano, toda brezuspešno ponavljali.

— Forse è diavolo tedesco. non capisce italiano. Chi sa tedesco? (Morda je to nemški hudič. ne razume italijansko. Kdo zna nemški?) je nekdo zaklical.

Ko je stari vojak v cerkvi to slišal, je skočil iz klopi ter se pridružil izganjalcem hudiča in občinstvu pred cerkvijo.

— Mi sa tedesco mi je zatrjeval ter začel na vse glas kričati na obsedenca:

* Trpljenje naših delavcev v Iranu. Na Sušaku in po raznih drugih primorskih krajih so neki agentje vabili delavce na delo v Iranu v Perziji. Pripovedovali so, da so pooblaščen najeti tisoč delavcev, ki bodo dobili dobro zaposlitev pri gradbi železnice. Od vsakega delavca so zahtevali, da predloži zdravniško spravevalo in da sam plača potne stroške. Agentje so obetali, da bodo lahko delavci 75 odstotkov svojega zasluzka poslali domov, ali pa ga prihranili, ker bodo imeli od podjetja po najnižji ceni stanovanje in prehrano. Obljubili so tudi, da bo potovanje v domovino plačalo podjetje. Mnogi delavci so si za vožnjo izpo-odili denar, zdaj pa pišejo domov, da so bile obljube lažne. Delati morajo na dan 10 ur in skoraj ves zasluzek gre za prenočišča in hrano, ki je draga in slaba.

* Najstarejša pivovarna v državi je ustavila svoj obrat. Apatinsko-kulska pivovarna, delniška družba, ki je najstarejša pivovarna v vsej državi, je ustavila svoj obrat ter odpustila vse nameščenice in delavce. Ta pivovarna je bila ustanovljena v začetku 18. stoletja, leta 1922 pa je bila popolnoma obnovljena ter tako uvrstena med najmodernejšje pivovarne v državi. Pred dvema letoma je zaradi krize prenehala izdelovati pivo in je od tedaj prodajala samo tuje pivo.

* Nizko vodovje naših rek. Že več let ni bilo vodovje naših rek ob tem času tako nizko kakor letos. Na našem področju je Dunav najnižji pri Zemunu, kjer je vodovje visoko samo 80 cm, dočim znaša normala poldrugi meter. Pri Zemunu so se iz reke pokazali veliki peščeni otoki, ki so zelo nevarni za promet posebej zaradi tega, ker je nekajkrat po ves dan močno megleno. Z inozemstvom je ves naš rečni promet ustavljen in se v najnujnejših primerih prihajajo tovorni brodovi, dočim potniški sploh ne obratujejo. Tudi Drava je zelo nizka. Najnižja je blizu Botova in Terezijevske polja. Tisa prinaša iz Madžarske led in tudi njeno vodovje je izpod normala. To velja tudi za Savo, Kolpo, Uno, Vrbas in Drino. Če se bo temperatura v prihodnjih dneh znižala, bodo vse naše reke zamrzle.

* Medved je prišel na pošto. Zanimiv dogodek se je pripetil te dni v Gornjem Ribniku blizu Ključa v Bosni. Upravitelj tamošnjega poštnege urada je opoldne zapiral »voj urad, pri tem pa slišala za hrbotno me mrmranje. Ko se je obrnila, je videla ogromnega medveda, ki se je postavil pokonci v veži urada, potem pa se je spustil na štiri noge ter jo polagoma ubral po cesti proti planini. Poštarica se je tako preplašila, da ni dala od sebe niti glasu, a medved se zanj sploh ni zmenil. V okolici Ključa je mnogo medvedov, a nikdar »e še ni dogodilo, da bi medved prišel blizu hiš. Ker je le malo snega in lepo solčno vreme, so medvedji prekinili svoje zimsko spanje in izletniki jih večkrat srečujejo na planinah. Ko je poštarica pripovedovala o svojem srečanju z medvedom, ji sosedje niso hoteli verjeti, njeno pripovedovanje pa so potrdili sledovi medvedjih šap v veži poštnege urada.

* Tihotapstvo alkohola v vrbaski banovini. V dveh letih se je v vrbaski banovini tihotapstvo alkoholnih pijač tako močno razvilo, da se je v dveh letih vtihotapilo nad 300 vagonov raznih alkoholnih pijač. Samo Združenje gostilničarjev je banski upravi in finančni direkciji prijavilo že nad tisoč primerov tihotapstva. Združenje gostilničarjev, ki šteje 2.500 članov, trpi veliko škodo, še večja škoda pa je s tihotapstvom povzročena banovini in občinam.

Pri Sv. Krvi

Onostran umazanega Tagliamanta smo prišli, je Kožuh nadaljeval, v karnsko vas Forgarijo, kjer smo poslednjič prenočevali. Ze tu so se zbrale velikanske množice od vseh psov: z Gorisškega, iz Primorja, s Kranjskega, Koroskega in Tirolskega, pa tudi iz raznih drugih oddaljenih dežel. Tukaj je bilo sila mnogo naših ljudi. Slovencev. Prihodnji dan so na vse zgodaj pribumele velike trupe bližnjih Furlanov in Italijanov. Ze zarana smo ležli po strmih stazah v Klavžet, kjer je bilo zbrano, lahko rečem, tisoč in še več ljudstva. Prihajale so procesije, druga za drugo, s križi in banderi. Ko so prišli do visokih stopnic pred cerkvijo, so se vrgli na kolena in so začeli prepevati litanije. Kleče so potem ležli po stopnicah čez pokopališče v cerkev in okoli oltarja, kjer se v tabernaklju hrani »sv. križ. Zvočnik je bila potem velika procesija, pri kateri so nosili ob sv. križu nešteti avci in plamenice »sv. križ« v slavnostnem sprejedu okoli cerkve.

Stopil sem v cerkev. Tam je imel duhovnik mizo z veliko miznico, na mizi pa ne-

* Poler v cerkvi na Poljčnem. V šupri cerkvi v Kuni na otoku Poljčnem je izbruhnil ogenj, o katerem domnevajo, da je bil podkaten, ter je uničil vse glavni oltar in veliko Marijino sliko. Oltar je predstavljati veliko umetniško vrednost, še večja umetnina pa je bila slika, izdelana od nekega tujea slikarskega mojstra iz 15. stoletja in restaurirana od velikega hrvaškega umetnika Celestina Medovića.

* Tevarna JOS. REICH sprejema mehko in škrobno perilo v najlepšo izdelavo. Pri razpokani koži, ozeblinah, lišajih in izpuščajih — čudovito deluje »OBLAKOVO KAMILČNO MAZILCO«!

ARTIN DRAGÉES
VELIKE KOLICINE ODPADKOV

odstranjujejo iz telesa z blagim in zanesljivim učinkom

ARTIN — DRAŽEJE Dr. WANDERA
Dobivajo se v vseh lekarnah v škatlicah po 12 dražej Din 8.— in v vrečkah po 2 dražej Din 1.50

Ogl. reg. pod S. br. 22115/33.

Iz Ljubljane

u— Današnji družabni večer policijskih nameščenic, ki bo ob 21. v Sokolskem domu na Taboru, bo tudi letos nadvse privlačna prireditev, kakor je bil to v preteklih letih. Policijski ples si je že pridobil sloves lepe in prijetne zabave, pri kateri ni nobenemu žal, da jo je posetil. Saj je poleg razvedrila, ki ga je imel, izkazal še svoje priznanje nemu najtežjih in najbolj važnih poklicev v službi narodne skupnosti. Igrala bo godba »Sloge«, v skladu z demokratičnim značajem prireditve pa tudi ni nikakih prepisov glede obleke, tako da vsak lahko pride v običajni promenačni obleki. Z mnogostevilnim obiskom bo ljubljansko občinstvo tudi drevi izkazalo svoje simpatije do čuvarjev javnega reda in javne varnosti.

u— Razstava Božidarja Jakca podaljšana. V nedeljo 10. t. m. je zadnji dan razstave Božidarja Jakca. Ta dan je tudi zadnje vodstvo, vidi slikar sam.

Matineja kina Sloge
Komična opera — bomba smeha
FRA DIAVOLO
V gl. vlogah oba komika
Stan Laurel in Oliver Hardy
Predstave danes ob 14.15 in jutri ob 11. dop. Cena 3.50 in 5.50 Din.

u— Predavanje o Kanarskih otokih. Prirodoslovno društvo v Ljubljani priredi letos kot XI. poljudnoznanstveno predavanje izredno zanimiv potopis po Kanarskih otokih. Vodja afriškega oddelka na dunajskem etnološkem muzeju g. dr. Wölfl bo poročal o svojih narodopisnih raziskovanjih na teh srednjih otokih. Posebna zanimivost tega predavanja bo predavanje starih kanarskih plesov in pesmi na originalnih gramofonskih ploščah. Pokrajinske in folkloristične slike bodo pojasnjevale predavanje. Predavanje bo 12. t. m. v dvorani Delavske zbornice ob 20. Vabljeni vsi!

u— Prirodoslovno društvo v Ljubljani bo imelo redni letni občni zbor v petek 15. t. m. ob 18. v predavalnici fizikalnega inštituta na univerzi z običajnim dnevnim redom. Po društvenih pravilih se člani opozarjajo, naj pošljejo morebitne predloge upravnemu odboru do 11. t. m.

u— Slavko Popov je vrtuoz na čelu, ki uživa velik sloves v vseh kulturnih središčih srednje Evrope. Njegov koncerti so pomembni v glasbenem življenju vsakega mesta, v katerem nastopijo. Tudi, ko je prvič igral v Ljubljani, je s svojo igro navdušil koncertno občinstvo. Njegov II. nastop bo v petek, 15. t. m. v mali filharmonični dvorani. Iz njegovega bogatega repertoarja nam bo zaigral dela Beethovna, Saint-Saënsa, Bruchsa, Schumana, Moskovskega, Rachmaninova, Faureja in Poperja. Koncert bo v mali filharmonični dvorani ob 20., prodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice od ponedeljka dalje.

u— Društvo »Tabor«. Danes pevska vaja. Zaradi bližnjega nastopa v radiu vsi in točno.

u— V počastitvi spomina pokojnega g. Franca Hausmanne trgovca in posrednika v Slatini-Radenci, je daroval g. Alojzij Gorjup, emer. upravitelj v Ljubljani, za Društvo slepih znesek 100 Din.

u— Matineja ZKD. Vsem je gotovo že v spominu senzacionalna ugrabitev Lindberghovega otroka, ki je pred nedavnim časom pretresala vse svetovni tisk in javnost. Po istih motivih je bil izdelan matinejski film Zveze kulturnih društev »Kje je dete gospodične F.«? Da bi prišli do odkupnine 100.000 dolarjev, so neznanci ukradli poldrugo leto starega sinčka slavne filmske zvezde gospodične Fane. Ob udeležbi vsega varnostnega aparata je vsa Amerika tekala sledove izgubljenega otroka. Obupana mati je bila pripravljena izplačati visok odkupnino: budna policija pa je znala jo vedno in vedno preprečiti. Tako so ugrabitelji izgubili vsako upanje in da zabišejo sled, so bili pripravljeni oltroka enostavno odstraniti. Šele neka tuja mati jim je prišla pravčasno na sled, ukradla otroka in ga predala ob zaščiti oblasti pravni materi. Mlado mater igra Dorothea Wieck, njenega sinčka pa najmlajši filmski igralec sveta, čudežni otrok Le Roy. Predstave v Elitnem kinu Matije danes ob 14.15 in samo še jutri v nedeljo ob 10.30 za matinejske cene 3.50 in 5.50 Din. Zaradi aktualne in napete vsebine film vsakomur priporočamo!

u— Pevsko društvo »Sloge« obvešča, da pošlje svoje inkasante, ki bodo pri podpornih in ustanovnih članih ter prijateljih društva pobirali članarino in prostovolne prispevke za društvo. Obenem bodo sprejemali nove člane. Inkasanti in inkasantke bodo imeli društvene legitimacije, katere zahtevajo od njih, kadar pridejo k vam in kadar bo treba potrditi plačane zneske, Odbor.

u— Umrl je g. Ludvik Drexler, upokojeni železniški nadzornik. Pogreb bo danes ob 16. izpred Vodovodne ceste 42 na pokopališču pri Sv. Križu. Društvo železniških upokojencev vabi svoje člane k udeležbi pogreba.

u— Lutkovni oder v šiški bo uprizril danes ob 15. v Sokolskem domu igro »Jurček med vragi«. Pravečni odesk vabi šiško mladino in starše k tej predstavi.

u— Mesnina za brezposelne! Mesna občina nabira na meslovih in drugih prometnih točkah prostovoljne prepevke za brezposelne. Izgleda, da darujejo pri tem najraje neimoviti občani, medtem ko se imoviti darovanja izogiba. Mesnina občina vabi zlasti imovite sloje, da izdajo prispevke v fond za brezposelne. V nabiralnice gre tudi 50 dinarski kovanec, pa ga doslej še niso našli v njih. V današnjih časih je odveč poudarjati, da je dolžnost imovitih s prostovoljnimi darovanji ublažiti neimovno razmerje do obubožanih. Kam se steka denar iz teh javnih nabiranj? Nabiralniki se uradno izpraznijo, denar odda v mestno blagajno in vknjiži v fond za brezposelne. Iz tega fonda se plačujejo delavske mezde pri javnih delih. Sedaj se gradi kanal v Zg. Šiški, ki so ga tamonjši prebivalci že težko pričakovali. V kratkem se bo pričel graditi kanal na Marmontovem trgu. Obračuni bodo javno podani. Podpiraj prizadevanje občine, da zaposli brezposelne in izvrši hkrati mnoga potrebna javna dela!

u— Posestnike novih hiš vabi odbor nasestank v nedeljo 10. t. m. ob 10. dopoldne v novi dvorani Collegium Seraphicum, vhod iz pasaze v Franciškanski ulici. Na sestanku bodo poročali delegati, ki so bili v deputaciji pri vladi v Beogradu, zato pričakujemo polnoštevne udeležbe. Vabimo tudi posesnike novih hiš, ki niso člani našega društva. Odbor.

u— Nenavadna najdba v Robovi ulici. Včeraj ob 17.30 so našli delavci, zaposleni v Robovi ulici, v grmovju v bližini poštne garaže truplo deteta. O najdbi so takoj obvestili policijo. Policijska komisija z. dr. Lužarjem in policijskim uradnikom Kettejem je odšla na lice mesta in ugotovila, da gre za približno 2 dni staro dete ženskega spola. Trupelec je bilo zavito v bel ženski predpasnik in nato še v papir. Ker popkovina ni bila podvezana domnevajo, da je otrok izkrmavel, ker očitno neznana mati pri porodu ni imela nobene pomoči. Dete tudi še ni bilo umrlo. Na trupelu ni bilo opaziti nikakih znakov nasilja. Prepeljali so ga v mrtvašnico, kjer bo jutri obducirano. Neznano mater pa išče policija.

Matineja kina Uniona
Prvi veliki cirkuški film s krasno dresuro živali

ARTISTI
Stoti film Harry-ja Piela
Predstave danes ob 14.15 in jutri ob 11. dop. Cena 3.50 in 5.50 Din

goslovljene vode, svetih podob in rožni venec. Navzoče ženske so šlele bolnika, da je poljubil te stvari. v usta pa so mu vlivale blagoslovljene vode. Hudič, ki je obsedel mladeniča, je moral biti krotak, zakaj bolnik se je kmalu pomiril in je poljubil križ. Romarji pa so bili vsi navdušeni ter se takoj raznesli novico, da je že spet en hudič panan.

Duhovščina se je udeleževala le v redkih primerih, ponajveč so opravljali ta posel najeti izganjalci, zlasti ženske. Neki romar je klical voditelja procesije na pomoč.

— Kaj je?

— Pridite pomagat, moja sestra je obsedena in noče iti v cerkev!

Starec je šel v cerkev, prinesel križ in se z njim postavil pred obsedenko. Na prvi mah je bilo videti, da je ženska umobolna. Izganjalec hudiča je začel ves divji mahati s križem nad njeno glavo, kakor bi jo hotel udariti. Ženska pa se je prestrašila in je začela vpiti. Toda mahanje s križem se je nadaljevalo, dokler se ni ženska umirila in ni končno poljubila križa. Ko so jo nehali strahovati, je šla nazaj tudi v cerkev. Tudi v tem primeru so bili vsi trdno uverjeni, da je bil hudič panan! Izganjelec je med svojim poslom govoril razne nerazumljive besede, kar se je videlo ljudstvu neznanosko imenitno. Hudič je šel iz ženske. Izganjalec pa je dobil za svoje delo deset kron.

Med ostalimi so pripeljale ženske tudi majhnega otroka. V usta so mu mahnile kruha in druge jedi. Nato mu je izganjalca hudiča vili vode v usta, voda ga je v za-

KINO
MATICA
TEL. 21-24
Prvi predvajano v Jugoslaviji!
POD VROČIM SOLNCEM
Hans Albers in Lotte Lang
SLOGA
Mala, popularna Shirley Temple
UPORNIKOVA HČI
(V nemški in jugosl.)
TEL. 27-30
UNION
TEL. 22-21
Prvi predvajano v Jugoslaviji!
POLA NEGRI
v veličastni ruske revolucije in uode zračnih
emigrantov
MOSKVA - SHANGHAI
Predstave ob 16., 19. in 21. uri

u— Dva zakrknjena samec uživata svoj mir in pokoj. Vsa prigrivanja stare, podjetne teške ju ne morejo pripraviti do tega, da bi se vsaj malo pozanimala za ženski svet. Pa se jima prikrade v stanovanje skozi podstrešno lino mlada, ljubka nevesta in napravi veliko zmedo. Oglejte si igro »Pobegla nevesta« drevi ali pa jutri zvečer ob 20.15. v Sentjakobskem gledališču. Nasmejali se boste do solz.

Iz Maribora

u— Ljudska univerza in predavanje društva »Ogenj«. Vodstvo Ljudske univerze nas prosi za ugotovitev, da oddaja predavalnico raznim drugim društvom le mestni magistrat in da pri tem Ljudska univerza nima nobene ingerence. Na ta način tudi pri prepovedi predavanja društva »Ognja« vodstvo Ljudske univerze nima prav nobenega deleža.

u— Uspeh Berškovega gostovanja. Na praznik Treh kraljev je v vlogi monsignorja Careya v znanj Laveryjevi jezuitski drami »Prva legija« debutiral Skrbnikov učenec Ivo Berškac iz Ljubljane. Človeško podobo preprostega, nepromatnega kmečkega župnika je gost podal z iskreno prostodušnostjo, z naravno uglajeno igro in vedrim humorjem, da je dosegel pri občinstvu popoln uspeh.

u— Iz magistratne službe. Na novo je nastavljen pri mestnem obrtnem oddelku vpokojeni politično upravni tajnik Ivan Forcisen.

u— Obilica rib je bila na včerajšnjem ribjem trgu. Prodajali so ciple po 20. orade po 14. karpe po 12 rabe po 28. kalama je po 20 — 24. mole po 18. barbone po 20, gircice 9 do 10, kablje po 18 dinarjev.

u— Kriza še ni poenotila. O tem prepričuje statistika zemeljknižnega urada pri mariborskem okrožnem sodišču, kjer je bilo v preteklem letu za 1817 zemeljknižnih predlogov oz. vknjižb na nepremičnine več kakor leta 1935. V preteklem letu je bilo izvršenih skupno 8.174 zemeljknižnih predlogov.

u— Za 1. sokolski ples, ki bo v počastitvi rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije ob 20.30 v Unionski dvorani dobite vstopnice pri Burešu v Vetrinjski ulici.

u— Nacionalni sokolski Maribor danes vsi na 1. sokolski ples v Union.

u— Vlom v odvetnikovo viničarstvo. V Vrholah pri Pragerskem so doslej še neizsledeni vlomilci v viničarstvo marib. odv. dr. Hoinjka ter odnesli posteljino, perilo in druge predmete v vrednosti okoli 1200 Din.

u— Drevi bo premiera. Vprizori se drama prof. J. Zigona »Kadar se utrga oblak«.

u— Vremenska situacija na pohorskih vrhovih. Ruška koča in Klopni vrh: temperatura — 3, jasno, 5 cm pršica na podlagi 20 cm starega snega; Pesek in Senjorjev dom: temperatura — 4, mirno, jasno, 15 cm pršica na podlagi 35 cm starega snega, smuka dobra; Peca: temperatura — 3, jasno, 5 cm pršica na podlagi 80 cm starega snega, smuka dobra.

RAZPIS

prodaje in nabave

Državno zdravilišče razpisuje v smislu obstoječih predpisov zakona o drž. računovodstvu in pravilnika o izvrševanju določil iz oddelka B: Pogodbe in nabave:

1. prodajo 2 volov, težkih okoli 1.400 kg, pitanih;
2. nabavo 2 mladih volov (junčkov), porabnih za vsa gospodarska dela in vajenih vožnje.

Pisemne ponudbe, kolekovane s 5.— Din, sprejema uprava do 1. februarja 1937.

Uprava drž. zdravilišča v Topolšici, dne 7. januarja 1937.

roče, prišla za roko, mu stisnila prste in mu začela zvijati roko. Ubogi otrok je strašno vpil, končno pa ga je vrgla božjen. — Med obsedenici je bila tudi stara, očitno versko blazna žena. V usta so ji najprej vili neke kapljice, potem steklenico vina in slednjič tisto vodo, s katero se bučiči pana. Ženska je postala pijana, nato pa je tudi njo napadla božjen. Pri tem poslu so ji vili prste in roke. Pri izganjanju hudiča so uporabljali tale recept: Dve tretjini žegnane vode, eno tretjino milnice in kolikor žile te mešanice, toliko kapljic brinovega olja. To zdravilo so vlivali obsedenem v usta, kar naj bi pomagalo za pananje hudiča. Komur so vlivali to zdravilo v usta, ta je pač moral izbijavati poštenega hudiča...

Takole je pripovedoval in meževal stari Kožuh o svojem romanju v Klavžet, o obsedenicah in pananju hudiča. In je še pristavil: »Ko sem gledal, kako izganjajo hudiča iz obsedenec, sem pri tem vlek el svojo pipico. Naši Poljančani pa so mi rekli: Daj no, daj. Kožuh! Vzemi fajfo iz ust! Pa sem jim odvrnil: »Ni čment, da bi mi hudič zlezel skozi vivček v usta!«

Rudolf Dostal.

* Kožuh je dosledno izgovarjal: Klavžet. Mala italijanska vas se imenuje Clausetto in leži v južnem delu beneških Alp na desnem bregu Tagliamanta pod Monte Corno. Slovenci pravijo tudi pri »Sv. Krvi«. Od tle je prekrasen razgled na beneški razni ml. Prebivalci Clausetta so večinoma židovi. ženske pa doma izdelujejo škapulirje, rožne vence in razne devocijalske.

Iz Celja

Zanimivo predavanje. Krajevna protituberkulozna liga v Celju bo priredila v ponedeljek 18. t. m. ob 20. pod okriljem ljudske vseučilišne v meščanski šoli v Celju predavanje o temi: »Moderna medicina v borbi proti tuberkulozi« z demonstracijami slik. Predavatelj bo dr. Robert Neubauer, primarij zdravilišča na Golniku. Na to zanimivo in poučno predavanje že danes opozarjamo in vabimo vse, ki se zanimajo za protituberkulozno borbo in ki jim je mar zdravje naroda. Vstopnine ni.

PLESNI VENČEK

NAMENEC SE VRSI DANES V CELJSKEM DOMU! VABLJENI!

Mesno poglavarstvo opozarja lastnike psov na razglas št. 6948 1930 z dne 25. junija 1931. točko 24. glede običajne takse na pse. Lastniki psov morajo čimprej, vendar pa najkasneje do konca meseca februarja 1937 nabaviti pasje znamke proti predpisani letni taksi, ki znaša za proste pse 100 Din, za pse čuvarje pa 10 Din, prištevši 4 Din za znamko. Strankam, ki se ne bi držale predpisane

ga roka, se bo na podlagi § 4. uredbi o porbiranju občinskih takse v območju mariborske oblasti z dne 6. septembra 1929 (Samouprava št. 31/9 ex 1929) predpisala taksa v dvojnem iznosu.

II. akademski ples Sloge

Jutri, Narodni dom, Ronny.

Vremensko poročilo SPD. Mozirski koča in Smrekovec. 8. januarja: Na podlago 30 cm je zapadlo 5 cm novega snega. Smuka prav dobra. Zjasnilo se je. Logarska dolina. 8. januarja: 15 do 20 cm snega. Barometar se dviga. Prišlo se je jasno.

Podružnica Sadržskega in vrtnarskega društva v Celju bo imela redni občni zbor v nedeljo 10. t. m. ob pol 9. dopoldne v okoliški deški narodni šoli v Celju. Predavanje! KINO METROPOL, Celina danes ob 18.15 in 20.30 »OSAMLJENO SRCE« (AVE MARIA). V glavni vlogi slavni tenorist Benjamino Gigli. — Ob 16. uri matineja »GAVRAN«.

Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 komedija »Veseli žene« Magdo Schneiderjevo in zvočni tednik.

Gospodarstvo

Živahna proračunska seja

Zbornice za TOI

Proračun je bil sprejet soglasno v višini 3,285.000 Din

Ljubljana, 8. januarja. Po večeršnjem končnem konstituiranju novozvoljene Zbornice za TOI se je danes dopoldne sestala zbornični svet k svojemu prvemu rednemu seji, na kateri je bilo treba obravnavati zbornični proračun za leto 1937. Sejo je otvoril predsednik g. Ivan Jelačin, ki je pozdravil navzočega načelnika banke uprave dr. Marna in obenem ugotovil, da je navzočih 58 zborničnih svetnikov (od skupnega števila 62).

Predsednikovo poročilo

V svojem poročilu je predsednik g. Ivan Jelačin najprej orisal naloge, ki jih ima izvršiti zbornica, da zastopa, štiti in pospešuje v okviru splošne koristi narodnega gospodarstva interese panog, ki so od zbornice zastopane. Z zadovoljstvom je ugotovil, da smo Slovenci pokazali dovolj zrelosti glede na razne poizkuse, da se naša zbornica razvija. Prav v tem vprašanju, ki nam je bilo vsiljeno od drugod, je obrtniško dravske banovine pokazalo, da zna ceniti vrednost in važnost skupne zbornice, kjer lahko razvije svojo iniciativnost in delavnost in kjer je našlo vedno dovolj razumevanja in dovolj zaščite v sedanjem težkem položaju.

Glede na okolnost, da se gospodarska struktura Slovenije razlikuje od ostalih pokrajin, povzroča, da ima marsikatera zakonska odločba, izdana enotno za vso državo, v naših krajih drugačen gospodarski učinek. Branec interese svojega področja, je zbornica v takih prilikah nalezla pogosto na nerazumevanje. Njena opozorila in mišljenja so bila pogosto sprejeta kot neumesna kritika, kot nevednost, da si smo bili daleč od vsakega pomisleka, spuščati se v kritiko, ki nam ne pripada. Verjetno je, da nas silne težkoče čakajo tudi v bodoče. Že zakonski načrti ki se nahajajo pred zakonitostjo (trgovinski zakon, združni zakon, zakon o pooblaščenih inženjerih, zakon o cestnih fondih, uredbah o minimalnih mezdah in zakon o samoupravnih hranilnicah) lahko povzročijo silne situacije.

Zbornica pravila naznajuje vprašanja, ki spada v prvenstveni delokrog zborničnih odsekov. Ta ustroj omogoča vsakemu odseku, da samostojno rešuje vprašanja, ki zadevajo njegovo panogo. Tu je za vsakega zborničnega svetnika obširno polje za udeleževanje v službi vsega gospodarstva. V 86 letih zborničnega poslanstva je bilo vedno dovolj dokazov, da pri razsodnih gospodarskih prevladuje uvidenost. Le v skupni obrambi se lahko dosežejo cilji, katerih v razdvojenosti ni mogoče doseči. Tam kjer obstaja resna volja, je tudi možno koordinirati interese. Ako se ustvarijo ovire in nasprotstva, tedaj temu pogosto niso krive stvarne poudbe. Tudi zbornični odseki morajo imeti vedno pred očmi skupni interes gospodarstva in medsebojno povezanost gospodarskih panog.

Na današnje gospodarske razmere ne gledamo vsi enotno. Nekateri trdijo, da je kriza premagana drugi pa nočejo prav verjeti videzom izboljšanja. V tej zvezi je treba ugotoviti, da kaže zbornična statistika tudi za lansko leto večje število odjav trgovinskih in obrtnih obratov nego prijav in se torej proces čiščenja še ni ustavil, kar je v nasprotju s pojavi na področjih drugih zbornic. Pretrpeke so izkušnje preteklega leta, da bi mogli verovati v možnosti zboljšanja konjunktura, zlasti ker je to zboljšanje posledica naglega oboroževanja v svetu.

Optimisti smatrajo, da se bo naš nacionalni dohodek letos dvignil na 6 milijard dinarjev in na tem gradnjo svoje račune glede javnih dajatev in bremen. Finančni minister pričakuje od gospodarstva 650 milijonov več dohodkov. Znatno del kmetičkih dolgov se socializira, emitira se nova transa notranjega posojila v višini pol milijarde in pripravila se uvedba novih vrst zavarovanja. Ako bi bil naš kreditni sistem zdrav, bi lahko vzeli vse te operacije nase. Vendar kljub naporom in stotimilijonskim odpisom odn. izgubam še vedno ni razčiščen položaj našega kreditnega sistema. Zadržna uredba o likvidaciji kmetičkih dolgov postavlja tudi naše kreditno zadružništvo, ki je bilo hrbenica naše gospodarske samostojnosti in neodvisnosti, pred težko rešljive probleme in alternativa. Preti jim izguba zadnjih rezerv in prenost terjatev na PAB, kar lahko spravi zadružništvo še v težji položaj nasproti vlagateljem. Trgovstvo in obrtništvo na tem vprašanju ne more biti desinteresirano, ker je njegovo poslovanje posebno na deželi skoro neizpolljivo povezano z obstojem in napredkom teh denarnih zavodov.

Ne zapiramo si oči pred potrebami novega časa, ker se zavedamo, da bi izboljšanje življenjskega standarda kmeta in delavca poživilo gospodarsko delavnost vseh ostalih panog. Zato priznavamo potrebo minimalnih mezd, pri tem pa upa-

mo, da bo uredba iznervirala produkcijske pogoje glede delavskih mezd po vsej državi. Tudi zavarovanje za starost, omejenost in smrt nameravamo uveljaviti kar z navedbo, kar bi predstavljalo na leto okrog 100 milijonov dajatev. Zbornice stoje na stališču, da je treba tu postopati previdno in obenem izvesti temeljito racionalizacijo bolniškega zavarovanja, da bi se s prihranki lahko kril del potrebe za nove panoge zavarovanja. Tudi pri javnih delih je treba strmeti za tem, da bo čim večja neposredna in posredna korist za narodno gospodarstvo. Zato naj se vršijo z lastnim materialom in oddajajo izključno domačim podjetjem. Naše zbornično področje je izredno važno transitno ozemlje. Zato je treba postaviti modernizacijo cestne zveze s Sušakom in prvenstveni program javnih del. Pri tem pa moramo ugotoviti, da se za druge železniške dirke nabavljajo moderni motorni vozovi in se uvajajo brez zveze z nad 100 km brzine na uro, medtem ko se v območju ljubljanske direkcije brzina vedno bolj zmanjšuje in je zaradi slabega vzdrževanja prog padla že daleč pod normalo.

Ob zaključku svojih izjav je predsednik stavil na vse navzoče svetnike apel, da ga podpirajo v odgovornem delu. Navdaja naj jih le resnična želja, da s skupnimi naporom koristijo gospodarstvu kot celoti. Malenkosti, osebna razpoloženja, nesložnost in nevedenost nam pri zborničnem delu lahko mnogo škodujejo in obenem lahko povzročijo gospodarstvu naše banovine nepopravljive izgube. Naša zbornica si mora v javnosti ohraniti ugled in sloves, ki si ga je znala pridobiti s svojim stvarnim delom in z odločnim nastopom. V zbornici naj gospodarski krogi dokažejo, da se pri reševanju lastnih vprašanj ne dajo begati in izkoriščati od nobenih drugih vidikov in ozirnov, da se bodo ravnali le po onih vidikih, ki so v skladu z interesom vsega gospodarstva.

Debata

O predsednikovem poročilu
Predsednikovem poročilu se je kot prvi oglašil k besedi g. Ivan Avsenik, ki je navezal svoja izjavljana na predsednikovo apel. Dejal je, da je treba šele ustvariti pogoje, da tak apel zaležejo. Tudi je grajal, da se v zbornici napadajo javni funkcionarji in citirajo odlomki iz razgovorov s posameznimi politikami. V zbornici naj bi se obračunavalo samo s tistimi nasprotniki, ki so navzoči, druge pa naj bi vsak pustil na miru.

Kritiziral je tudi »tradicionalna« predsedstvena poročila, češ da vsebujejo vedno lamentacije in proteste, kar bi lahko že odpadlo. Kadar ni izgledov za uspeh, delajo protesti vtis neresnosti in zadrževanja, zato je govornik proti temu, da bi bilo v poročilih toliko protestov.

V svojih nadaljnjih izjavah se je g. Avsenik bavil s kritiko o slovenskem gospodarstvu, češ da se mnogo zlorablja. Slovensko gospodarstvo je pojem, ki ga je ustvaril le nezadovoljiv odnos do gospodarskih razmer v Sloveniji. Slovensko gospodarstvo obstaja samo v tem in tam, kjer mislimo, da se nam godi krivica od strani merodajnih oblastev, a nikakor pa ne obstoja slovensko gospodarstvo v težnjah po slovenski avtarkiji, kar bi pomenilo smrt za naše slovensko gospodarstvo. Kritika o slovenskem gospodarstvu ima že neugodne posledice v naši jugoslovnski javnosti ter se pojavlja tudi v hrvaškem gospodarstvu v obliki, ki nam ni prijetna. Zato priporoča, da se držimo starega francoskega pregovora: »Vedno je treba misliti na to, a čim manj o tem govoriti.« Mnenja je, da lahko povzročijo neljube reakcije, če bomo preveč poudarjali to kritiko.

G. Josip Kavčič je grajal, da se plenum sestaja samo trikrat do štirikrat na leto. Bilo bi prav, če bi se sestajala vsaka dva meseca. Običajno predsedstveno poročilo naj bi bilo krajše, zato pa naj bi tudi generalni tajnik zbornice na vsaki seji podal svoje poročilo.

Obema govornikoma je odgovoril predsednik g. Jelačin. Pozdravil je politizirano pobudo g. Avsenika in želel, da bi se tudi njegovi ožji sodelavci ravnali po njem. Glede občutka, da se vlačijo politični ljudje v debato, pa je dejal, da razume, če je skupina, ki se je borila proti njegovi kandidaturi, sedaj neprijetno presenečena. Če ga ne bi nihče atakiral, bi tudi ne imel poudora za obrambo. To pa, kar je dejal, so samo suha dejstva, ki jih je moral povedati. Že 18 let deluje v zbornici in dobro občuti, kar nas boli. Zato se ne more strinjati z načelom, da bi morali manj govoriti in le po tistem delati. Zbornica mora biti ventil, po katerem dajemo duška in izraza vsemu onemu, kar nas boli. Naše gospodarstvo je že 18 let v defenzivi. G. Avsenik ne želi lamentacij in protestov, toda vprašati se je treba, ali naj kar mirno gledamo propast našega zadružništva, delova-

nje državnih denarnih zavodov, ki odzvajajo našim hranilnicam pupine vloge, uvažanje centralizma celo pri samoupravnih davcih. Ne more biti govora o lamentaciji, če se borimo za naše življenjske interese in naše pravice. Na izvajanja g. Kavčiča, ki je zahteval, da bi se vsaka dva meseca vršila plenarna seja zbornice, pa je opozoril, da znašajo stroški vsake plenarne seje okrog 30.000 Din, pa bi pogoste seje pomenjale za zbornico preveliko finančno breme.

Razprava o proračunu

Predsednik g. Ivan Jelačin je nato prešel k proračunski razpravi. Večerašnja debata v finančnem odboru je potekala zelo stvarno in je finančni odbor končno soglasno pooblastil predsedstvo, naj predlaga plenumu, da se proračun sprejme v celoti in brez debate. O proračunu so razpravljali tudi vsi štirje odseki. Predvideni izdatki znašajo 3.285.000 Din, kritje pa znaša 3.366.000 Din, tako da ostane blagajniški presežek v višini 81.000 Din. V teku razprave v finančnem odboru in v odsekih so bile upoštevane želje posameznih odsekov in je bil proračun povznan na 180.000 Din. Za kritje zborničnih izdatkov se bo pobirala tudi v prihodnjem letu 8% zbornična določila.

Navzlic temu, da je bil proračun v finančnem odboru soglasno sprejet, se je o proračunu razvila daljša debata. G. Avsenik je grajal, da prva postavka glede osebnih izdatkov, ki predstavlja 40% proračuna, ni specifična in je stavil tudi predlog, da bi se stvarni izdatki vršili samo v sporazumu s finančnim odborom. Glede osebnih izdatkov so v istem smislu govorili tudi gg. Belcijan in Kavka. Gospod Fazarinc je omenil, da mu je bilo v finančnem odboru obljubljeno, da bo dobil specifičen seznam predvidenih osebnih izdatkov, ki ga pa do danes ni prejel. K temu pa je pripomnil g. Pintar, da je sklep razumel tako, da bo ta seznam predložen do prihodnje seje finančnega odbora, saj tudi ne bi bilo mogoče sestaviti ta seznam v smislu izraženih zahtev, ko se je vendar seja finančnega odbora vršila večeraj pozno v noč. Glede osebnih izdatkov je govoril tudi g. Šimenc, ki je obenem zahteval, da bi dobil obrtni odsek širšo avtonomijo.

Predsednik g. Jelačin je glede na debato o proračunu opozoril na nedoslednost posameznih članov finančnega odbora, ki so večeraj soglasno odobrili proračun, danes pa iznašajo kritiko. Vprašanje osebnih izdatkov se ne da reševati kar v pol ure. Smatra pa, da je uspeh zborničnega dela mnogo odvisen od tega, da so uradni dobro plačani.

Tudi g. Kavčič se je pridružil predsednikovemu mnenju, da vprašanje osebnih izdatkov ni tako enostavna stvar, gosp. Rojnik pa je stavil predlog, da bi finančni odbor do prihodnje seje pripravil gradivo za razpravo o tem vprašanju, kar je bilo soglasno sprejeto. Na pripombo gosp. Avsenika glede proračunskega prispevka pokojniškimu skladu nameščencev je pojasnil generalni tajnik g. Ivan Mohorič, da se mora po zakonskih določbah pokojniški fond dotirati vsako leto s 5% proračuna, dokler ta sklad ni tako močan, da lahko z lastnimi dohodki krije vse izdatke. Proračun zbornice je bil nato soglasno sprejet.

Samostojni predlogi

Na anevnem reu so oili se samostojni predlogi. K tej točki je prosil predsednik g. Jelačin vse zbornične svetnike, naj mu po starem običaju predlagajo samostojne predloge vsaj 2 dni pred plenarno sejo, nujne predloge pa vsaj do večera pred plenarno sejo.

Gosp. Iglit je stavil samostojni predlog glede državnih in samoupravnih licitacij, ki naj bi se vršile tako, da bi se večje dobave razdelile tako, da bi se dobav lahko udeleževali tudi manjši obrtniki. Nadalje je predlagal, da se ukinejo potrdila o plačanih davkih za udeležbo obrtnikov na javnih licitacijah. Gosp. Urbas je stavil daljši predlog glede gradnje posebnega poslojpa za strokovne nadaljevalne šole v Ljubljani. V ta namen naj se osnuje pripravljati odbor pod okriljem zbornice za zgraditev strokovne vajeniške šole. V ta odbor se naj prištejejo zastopniki obrtnih organizacij, banovine in mestne občine, ki ima že pripravljeno zemljišče za zgraditev takega poslojpa. Gosp. Cufar je stavil predlog glede reorganizacije obrtnega nadaljevalnega šolstva in glede ustanovitve poštnega urada pri Sv. Križu nad Jesenicami. Gosp. Peterlin je zagovarjal delno oprostitve hotelske industrije in tujsko-prometnih krajev od zgradarine in je stavil predlog glede ukinitja take na radijske prenose v gostinskih obratih, gosp. Berlić glede potrebe znižanja samoupravnih trošarin na vino na 1 Din. podpredsednik gosp. Ogrin pa glede pobljanje sušmarstva.

Gosp. Majcen je k večeršnji debati v plenumu zbornice podal krajše pojasnilo, nakar se je razvila še kratka debata o vprašanju razširjenja avtonomije odsekov, ki sta se udeležila g. Cukala in g. Kavka. O tem vprašanju je podal potrebna pojasnila g. Ivan Jelačin. G. Hrstel je še opozoril na hude posledice likvidacije kmetičkih dolgov, ki pomeni udarec za vse slovensko gospodarstvo, kajti že se pojavljajo tudi pri nas zeleniši. Grajal je tudi postopanje Prizada glede sadne trgovine, zlasti ker se Prizad v vprašanju razdelitve kontingentov obrača le na privatno organizacijo v Mariboru. Končno je g. Fazarinc opozoril na potrebo ureditve avtomatske telefonske centrale v Celju in je naprosil generalnega tajnika in narodnega poslanca g. Mohoriča, da se zavzame za to stvar, nakar je predsednik g. Ivan Jelačin po štiriurni razpravi zaključil sejo.

Gospodarske vesti

Vprašanje ustanovitve italijansko-jugoslovenske trgovske zbornice. Iz Milana poročajo, da so tamonjži veletrgovci pripravili načrt za ustanovitev italijansko-jugoslovenske trgovske zbornice s sedežem v Milanu in s podružnicami v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Zbornica naj bi okrepila za poglobitev trgovinskih odnosov med obema državama.

Znatno dotok zlata v Svico. Tudi v zadnjem tednu decembra je švicarska Narodna banka zabeležila nov dotok zlata za 26 na 2709 milijonov frankov. Od trenutka stabilizacije franka so se zlate rezerve povečale že za 633 milijonov frankov. V primeri s koncem leta 1935, pa znaša povečanje, upoštevajoč novo pariteto, nič manj nego 822 milijonov frankov.

Zmanjšanje brezposelnosti v Češkoslovaški. Po uradnih podatkih je bilo letos ob koncu decembra v Češkoslovaški 617.800 brezposelnih delavcev, to je za 176.600 manj nego lani ob koncu decembra, ko je število brezposelnih doseglo rekordno število skoro 800.000.

Borze

8. januarja

Na ljubljanski borzi so se danes v prvaletnem kliringu trgovali avstrijski šilingi po 8.22, dočim je bilo za angleške funte povpraševanje po 238. V zagrebškem privalnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.1750, v angleških funtih po 238 in v grških bonih po 31. Nemški klirinški čeki so ponovno popuščali in etanejo v Ljubljani 12.82, v Zagrebu pa 12.75 odnočno za konec januarja in za 15. februar 12.750 in za konec februarja 12.74.

Na zagrebškem efektinem tržišču se je vojna škoda nekoliko okrepila in se je trgovala po 377 in 378. Promet je bil še v delnicah PAB po 193 — 195 in v delnicah Sečerane Osijek po 155 do 162.

Devizne

Ljubljana. Amsterdam 2375.06 — 2390.26, Berlin 1743.52 — 1757.40, Bruselj 731.20 — 736.26, Curih 996.45 — 1003.52, London 212.71 — 214.77, New York 4306 — 4342.32, Pariz 202.54 — 203.98, Praga 151.98 — 153.04, Trst 227.70 — 230.78.

Curih. Beograd 10, Pariz 20.3825, London 21.38, New York 435.25, Bruselj 73.40, Milan 22.93, Amsterdam 238.30, Berlin 175.05, Dunaj 79.50, Stockholm 110.25, Oslo 107.45, København 95.45, Praga 15.25, Varšava 82.25, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Bukarešta 3.25.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 377 — 378, 4% agrarne 50 — 51, 6% begiške 69.25 — 69.50, 7% stabiliz. 83 — 85.50, 7% Blair 76.25 — 77, 8% Blair 86.25 — 87, delnice: Narodna banka 7000 — 7150, PAB 193 — 195, Trboveljska 215 — 225, Sečerana Osijek 162 — 163, Sečerana Veliki Bečkerek 700 — 850, Dubrovačka 270 den., Jadran-

V našem natečaju

so nagradi gg.: 1. nagr. Slavko Kovačič, direktor, Zagreb, Gunduličeva 24; 2. nagr. R. Sturz, stud., Ljubljana; 3. nagr. Sofija Semnic, Zagreb, Ivankova 2/II; 4. nagr. Ivan Muvin, Delnice; Mr. J. Danilo, Zagreb, Deželiceva 29; VII Svetice, stud. jur. Ljubljana, Jegličeva 10; Zorka Zibrat, Samobor, Ljavičeva; Ana Bračun, Maribor, Milinska št. 4; Milan Voglar, dijak, Videm ob Savi; L. Gollner, Zagreb, Masarykova 9; Breda Finžgar, Tomačev 12, p. Moste; Boža Tercak, učit., Marenberg; Anatol Smogley-Sičugov, Zagreb, Mandaličeva 19.

Odrejene nagrade so razposlane, tolašilne bodo razposlane vsak čas!

Vsem tekmovalcem in tekmovalkam pa se za njihov interes najlepše zahvaljujemo!

Glav. zastopstvo

Zagreb VI, pretinac 88.

aka 360 den., Oceania 230 den., Našice 410 den., Gurman 48 — 55, Danica 40 bl., Osijska ljevaonica 160 bl.

Slagovno tržišča

2170

+ Chicago, 8. januarja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 133, za julij 116.625, za sept. 113.50, koruza: za maj 107.

+ Winnipeg, 8. januarja. Začetni tečaj: pšenica: za maj 128.25, za julij 123.25.

BOMBAY

+ Liverpool, 8. januarja. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za jan. 6.80 (prejšnji dan 6.75), za julij 6.74 (6.68), za dec. 6.45 (6.40).

+ New York, 8. januarja. Tendence dobro vztrajajoča. Zaključni tečaj: za jan. 12.36 (12.37), za julij 12.25 (12.15).

„Gornjegrajski strah“ pred sodniki

16 in 5 let robije

Pred petletnim senatom okrožnega sodišča v Celju sta se zagovarjala danes zloglasni »gornjegrajski strah«. 24-letni, v Gornji grad pristojni Ivan Bezovšek, delavec brez posla in stalnega bivališča, ki je že petkrat predkaznovan in 32-letni, dvakrat predkaznovani delavec Jože Kotnik iz Tiroseka pri Gornjem gradu zaradi številnih zločinov. Senatu je predsedoval s. o. s. dr. Mak, obtožbo je zastopal dr. tožilec dr. Juhart, Bezovška je zagovarjal odvetnik dr. Hodžar, Kotnika pa odvetnik dr. Juro Hrašovec. Obtoženca so stražili v dvorani štirje jetniški pazniki in dva policijska stražnika.

Iz obširne obtožnice posnemamo to-le: Ivan Bezovšek spada v isto vrsto težkih zločincev, ki se ne morejo sprijazniti z veljavnim pravnim redom in se poklicno bavijo z izvrševanjem deliktov. Po značaju delomržen, nasilen, drzen in tvežav je prava šiba božja za ljudstvo, med katerim se združuje. Obsojen je bil že petkrat. Zadnjikrat je bil obsojen s sodbo okrožnega sodišča v Celju na tri leta robije. To kazen je prestal v mariborski kazalnici do maja 1936, ko je bil pogojno izpuščen. Čim pa je prišel na svobodo, je takoj zapadel svojemu zločinskemu nagnjenju. Za torišče svojega početja si je izbral gornjegrajski srez, kjer so se kmalu po njegovem prihodu začele pojavljati večje vplodne tatvine. Da je bil pred drzinim zločinom ustrahovan že ves srez. Bezovšek, ki kot domačin pozna razmere in običaje ljudi, si je izbral za žrtve same premožne gospodarje, prežal v zasidah, vlamjal v zaklenjene domove ponoči in podnevi ter odnašal za podčelstke razmere naravnost ogromne količine blaga in gotovine. Nakradni plen je razpečeval in zapravljaj skoraj po vseh krajih dravske banovine. Največ se je zadrževal v gornjegrajskem in kamniškem srezu, od koder je izvrševal svoje tatunske pohode.

Lani je izvršil naslednje tatvine in vplome: dne 14. junija je ukradel v Podveči Janzu Podbrežniku in njegovemu zetu Ivanu Verdulu stvari v vrednosti 896 Din. v noči od 18. na 19. avgusta Ani Matjaževi v Tiroseku jedil za 8 Din. v isti noči Barbari Veršnikovi v Tiroseku blaga za 212 Din. 19. avgusta Francu Storžiju v Stangrobu stvari v vrednosti 433 Din. 21. avgusta Ivanu Rajterju v Ročni stvari v vrednosti 1.300 Din. v noči na 300. julija Martinu Francetu in Ljudmili Francetovi v Mozirju blaga v vrednosti 4.740 Din. v isti noči Matiji Škrubcu v Mozirju stvari za 1.791 Din. 8. septembra Mariji Fedranovi in Ivanu Fedranu v Podhomu stvari za 15.620 Din in hranilno knjižico, glasečo se na 76.651 Din. 30. julija Karlu Coparju v Ljublji blaga v vrednosti 10.899 Din. 11. septembra Ivanu Savinsku v Novi Štiti stvari za 3.830 Din. 28. maja pa Angeli Vrtačnikovi v Sp. Remšah blaga za 130 Din. V noči na 29. maja je v Lačji vasi vplomil v gostilno Jožeta Partla a ni našel prikladnega plena.

Bezovšek je tudi javno grdo žalil orožniškega kaplarja Mihaela Napotnika glede njegovega uradnega poslovanja. Od meseca maja 1936 do dne aretacije 17. oktobra se je preživljal iz delomrženosti tako, da se je potepal po vsej dravski banovini. Dne 7. avgusta je bil aretiran v Kamniku in prepeljan v Gornji grad, kjer pa se mu je že naslednji dan posrečilo pobegeti. Jože Kotnik je v Tiroseku sprejel od Bezovška v darilo 1.300 Din gotovine in mu z ukradenim denarjem kupoval obleko in živež.

Ivan Bezovšek in Jože Kotnik sta se v noči od 2. na 3. septembra po določnem načrtu akrlila v bližini hiše posestnika Jožeta Stiglica pri Sv. Florjani ter tam vso noč in ves drugi dan prežala na ugodno priliko za roparski napad. Okrog 20. sta neudarno vpadla v Stigličevu sobo, kjer je bila vsa družina zbrana okrog mize pri večerji. Kotnik, ki je bil maskiran, je stopil med vrata. Bezovšek pa je planil k mizi ustrelil dvakrat s samokresom v omarico na zidu, pozval navzočim, naj dvignejo roke, ter

grožec s smrtjo zahteval od gospodarja, da mu izroči vse denar, ki ga ima v hiši, stignu je zvezal roke na hrbtu in ga odpeljal v vežo boteč ga voditi na podstrešje, kjer je domneval denar. Toda čim je stignil stopni v vežo, je planil na vezni prag in začel na ves glas klicati na pomoč. Tedaj je Bezovšek v naglici oddal še nekaj streliv v vrata, nakar sta roparja iz strahu pred preganjalci pobegnila brez plena v noč.

Ko je bil Bezovšek 17. oktobra drugič aretiran in oddan v zapore okrožnega sodišča v Celju se je začel znova baviti z mišitjo, da bi pobegeti. Dne 15. novembra popoldne je v celici odlomil od mize nogo, s katero je nameraval pobiti jetniška paznika, se polastiti ključev in pobegeti iz jetnišnice. Ko sta jetniška paznika Alojz Cepin in Franc Bole ob 17. 30 odprla njegovo celico, da bi prevzela od njega dnevno obleko, je Bezovšek vrl na bodnik in s krikom »Nocoj mora biti smrt!« silovito zamahnil s kolom proti Cepinu. Ta pa je prestregel udarec in mu iztrgal kol. Paznika sta planila na Bezovška, ga podrla na tla in ga skušala zavezati nazaj v celico. Nastala je huda borba, ki je trajala polnih deset minut. Bezovšek, ki je izredno močan, se je skušal polastiti bajoneta enega izmed paznikov. Ko se mu je posrečilo, da je izdrl bajonet iz Boletove nožnice, mu je Bole stopil na oboroženo roko, kljub temu pa ga je Bezovšek skušal zabosti v prsi. Tedaj je Cepin skočil k celici zstev. 60 in pozval jetnike na pomoč. Prihital je Franc Žitnik, nakar so vsi trije z največjim naporom spravili Bezovška, ki je ves čas divje kričal, da mora nocoj biti smrt, v celico.

Obtoženca sta priznala svoj zločin, glede napada v jetnišnici pa je Bezovšek trdil, da ni imel namena usmrtiti paznika. Zastisanih je bilo sedem prič.

Posvetovanje senata je trajalo celo uro, nakar je predsednik razglasil sodbo, s katero se Ivan Bezovšek obsoja na 16 let robije in trajno izgubo državljanstva na 300 Din denarne kazni in na oddajo v prišlino delavnico po prestani kazni za dobo 5 let. Jože Kotnik pa na 5 let robije. Ko je predsednik vprašal obsojenca, ali se bosta prišlo, je

Zlata kočija se pelje

Zlata kočija ima v državni tradiciji Holandske posebno vlogo. Vozijo se z njo kraljice Holandske k poroki, na magistrat in v cerkev

Po svatbi v Haagu

Kako sta se seznanila princesa Julijana in princ Lippe-Biesterfeld

Princesa prestolonaslednica Julijana

K našim večernjim poročilom o svatbi holandske prestolonaslednice princese Julijane s nemškim princem Bernhardom von Lippe-Biesterfeldom sporočamo še neke podrobnosti, ki bodo gotovo zanimale čitatelje in javnost.

Novoporočenca, ki bosta bivala v gradu Soestdijk, ki je bil prej last pokojne holandske kraljice Eme in ki ga je zdaj kraljica Viljemina poklonila svoji hčeri in svojemu zetju, sta se seznanila pred dobrim letom na zimski olimpijadi v Ga Pa, kjer je holandska princesa preživljala svoje zimske počitnice. Že prej je bila večkrat oznanjena »zarokac holandske prestolonaslednice s raznimi princji, toda vsako so kmalu prekinili. Šele nemški princ Lippe-Biesterfeld je princesi Julijani tako ugajal, da se je mogla odločiti zanj. Ta stvar je bila tem bolj težavna, ker je znano, da je kraljica Viljemina zagovornica stroge dvorne etikete. V tem pogledu ni popustila niti v zadnjih letih po smrti svoje matere. In ko je kmalu nato umrla je princ soproj, je zavladala v holandski vladarski hiši resnična otožnost in samota. Mati in hči sta živeli v residenci sami in zapušteni s svojo bolečino.

Soproj princese Julijane je prinesel v to samoto nekaj vedrine in humorja. O njem se govori, da ni nič kaj preveč strog privrženec etikete, s katero pride večkrat v konflikt, ki pa niso ravno prehud. Kraljica Viljemina, ki strogo pazi na te predpise, je nedavno zalotila ženina svoje hčere v enem izmed salonov, kjer je kajenje prepovedano, s cigaro v ustih... Končalo se je s tem, da mu je požgala s — prestom. Toda princ je dosegel, da sme odlepi kaditi v vsakem pro-

storu, kjer se mudi. Tako se začenja z njegovo osebo na holandskem dvoru bolj sproščeno življenje.

Kakor smo že poročali, sta bila princesa in princ dvakrat poročena, in sicer po predpisih holandske ustave prvič civilno na haaškem magistratu, pol ure pozneje pa še v največji cerkvi sv. Jakoba. Princezo Julijano je spremljalo na tej poti 12 družic. Med njimi so bile: ruska princesa Kira, dve princezi iz rodovine Lippe, princesa Zofija Saško-Weimarska, dve vojvodinji Macklenburški ter šest mladih holandskih dam. Častno spremstvo ženina pa so tvorili: dva barona iz rodovine von Cramm, knez Windischgrätz, francoski častnik E. de Souza, štirje nemški grofje in štirje holandski plemenitaši.

Po opravljenem poročnem obredu sta se podala novoporočenca najprej v grad Soestdijk, nato pa sta odpotovala v nek zimski sportni kraj, kjer bosta preživela medene tedne.

Največji tempelj umetnosti

Za pol milijarde Din dragocenih slik

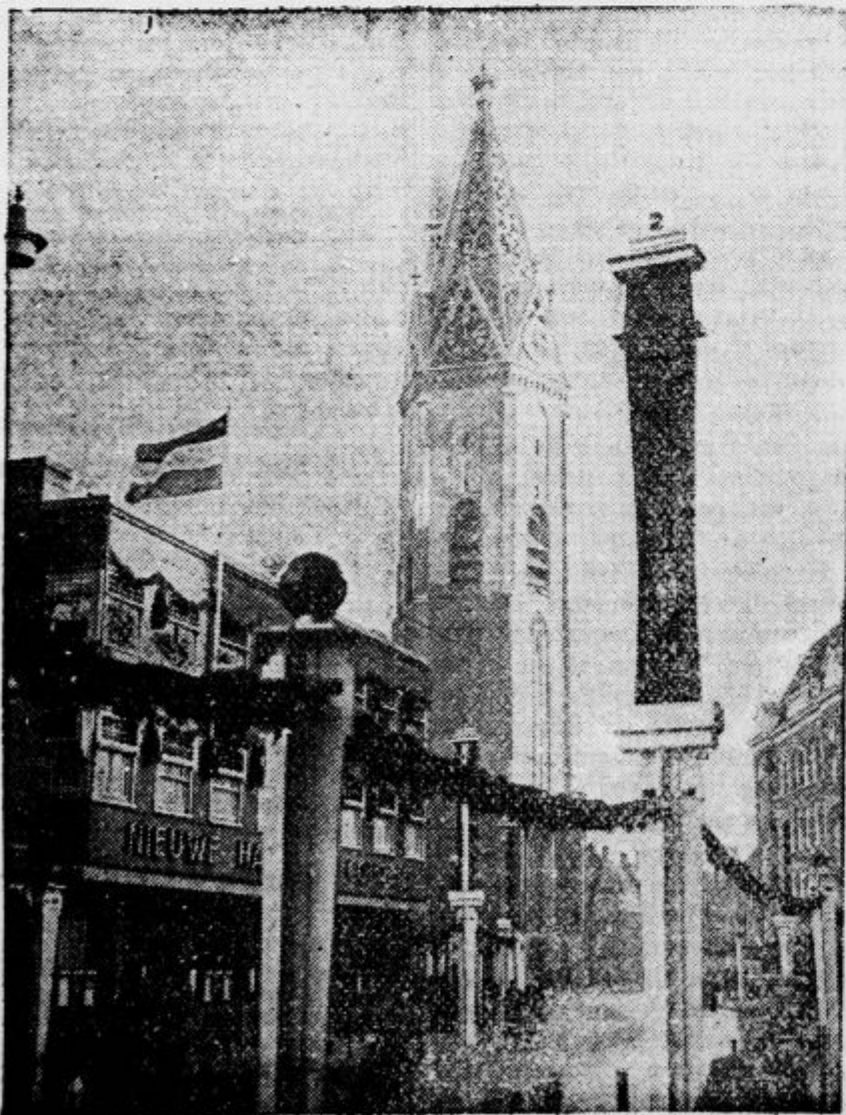
Bivši ameriški finančni minister in poslanik v Londonu Mellon, eden najbogatejših mož v Zedinjenih državah, je ponudil državi svojo veliko zbirko umetnin v dar. Ta zbirka je po nekaterih cenitvah vredna v našem denarju skoraj poldrugo milijardo. Vsebuje pred vsem dragocene holandske, italijanske in nemške slike. Zbirka Rembrandtovih originalov izvira po velikem

Poveljnik nemškega brodogoja

Admiral Carlis ima v sedanji napetosti s Španijo važno besedo

Cerkev sv. Jakoba v Haagu

Kjer sta bila princesa Julijana in princ Lippe-Biesterfeld cerkveno poročena

Vrtnice brez trnov

Skoraj vsak drugi vrtnar ima strast, da bi gojil nenavadne vrste vrtnic. Poskusi, ki jih tu vršijo, so čisto naravnost fantastični in uspeh predstavljajo večinoma enkratno kuriozitet.

Tako poročajo, da je nekemu vrtnarju iz Attice v državi New York, Edvardu Stroju (gotovo našemu rojaku), posrečilo vzgojiti vrtnico, o kateri so sanjali že premnogi vrtnarji: vrtnico brez trnov. Tri leta se je mučil Stroj s poskusi, sedaj pa je le mogel razstaviti grm, ki ne zbada. Na tem edinem grmu je mož pobral že tri sto vrtnic brez trnov.

Zabarikadirana županja

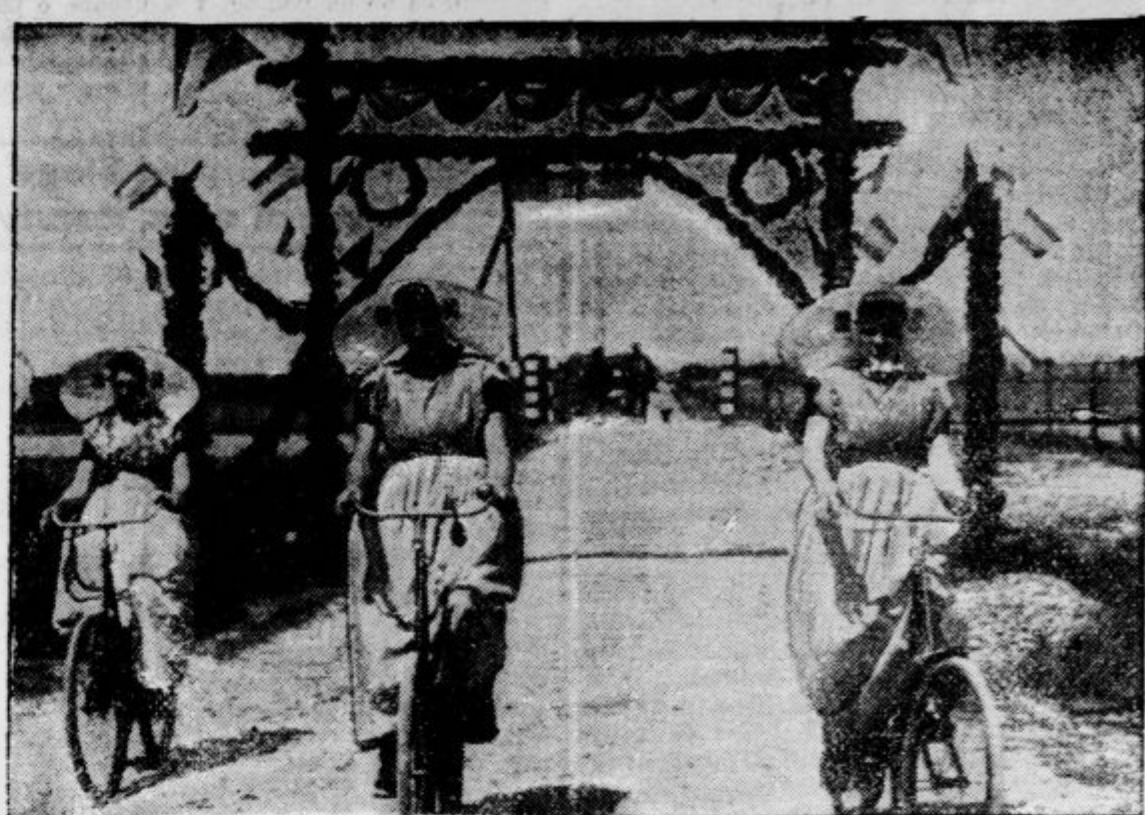
Floridski guverner Scholz je bil odredil, naj se odstavi županja mesta Daytona Beach Irena Armstrongova, ker je malo predrzno gospodarila z občinskimi denarjem. Toda županja se je zabarikadirala v občinski hiši s 50 policisti, ki jo strážijo. Guverner je nato poslal tri oddelke narodne straže, da bi pregnali uporno županjo. Dosedle ta straža še ni nastopila dejansko proti Armstrongovi, ker je te uspelo, da je dosegla odločbo sodišča proti njeni odstavitvi. Iz istih razlogov je guverner v ostalem odstavil tudi pet občinskih odbornikov.

Letošnji zmagovalci v Hastingsu

Na šahovskem turnirju v Hastingsu je premagal vse nasprotnike zopet bivši svetovni šahovski prvak Aljechin

Holandska dekleta in žene

so znane kolesarke, zato so tudi kot takšne oznanjale poroko princese Julijane širom države

Čudak pred sodnikom

Mož, ki nikoli ne odpre svoje pošte

Pred policijskim sodnikom v Bridlingtonu na Anglijskem se je moral zagovarjati neki Charkel Lister, ker je uporabljal avto, za katerega ni bil plačal nobenega davka. Uporabljala ga je prav za prav njegova svakinja, pa ko so si stvar malo pobližje ogledali, so ugotovili, da Lister za lansko leto ni plačal davka. Zaglobili so ga za 10 šilingov.

Tej razsodbi se je Lister uprl, pa ne morda zato, ker bi se mu zdel kaznen previsok, temveč zato, ker se mu je zdel — preizkušnja. Zahteval je, naj ga na vsak način kaznujejo za 20 šilingi. Ko so to njegovo nenavadno zahtevo odklonili, je mož izjavil, da daruje 10 šilingov v korist domačih bolnic, proti čemur seveda ni bilo ugovora.

Sploh je ta-le Lister svojevrsten možakar. Po svoji dobroti je znan sicer daleč naokrog, ima pa majhnega »konjičkarca: nikoli ne odpre pošte, ki prihaja vsak dan na njegov naslov. Zelo je radodaren, pa so ljudje njegovo radodarnost marsikdaj grdo izkoristili. Dolga leta je sprejemal na tisoče moledovalnih pisem, tako da se je 14. decembra 1935, odločil, da ne bo odpiral več nobene pošte, pa naj gre za moledovalna pisma, davčne opomine, pošiljke z denarjem ali čemer koli. Tudi davčni opomin zavoljo avta bo med po-

što, ki sem jo prejel, je dejal sodniku. »Toda do konca svojih dni ne bom več odprl nobenega pisma. In prevzemam polno odgovornost za vse, kar bi se utegnilo zavoljo tega zgoditi.« Listerju so nekako preokovali, da bo umrl v svojih čevljih. Oddelje si jih več ne zavezuje, da bi se jih lahko takoj iznebil. Res je čudak, ta mister Lister, ki je tako bogat, da ima okrog 700 posestev v raznih grofijah!

Galapagi — kazenska kolonija

Ekvadorska vlada je sklenila, da bo poslala komuniste, ki so jih aretirali pri zadnjem uporu v tej državi, na Galapaške otoke, ki se spreminjajo s tem v kazensko kolonijo. Galapagi so bili, kakor znano, nekaj časa velika moda modernih Robinzonov.

Tudi rekord

Najmlajši »samostojni« potnik čez ocean je došel nedvomno pet tednov mlada Audrey Lumsdenova, ki se je pripeljala te dni sama, le pod nadzorstvom neke ladijske sprejznice, na parniku »Laconia« iz Newyorka v Glasgow. Njena mati je umrla dva tedna po porodu, oče pa je dekletce poslal materini sestri v Glasgow, da bi jo ta vzgajala.

Simbol holandske vladarske hiše

Angleški skavti občudujejo v Haagu smreko, okrašeno z oranžami in oranžnim cvetjem, simbolom holandske vladarske hiše

Vrtnice odnesel zamorsko vas

V britski južnoafriški koloniji Natafu je razsajal te dni hud vihar z zračnimi vrtnicami. Eden teh vrtnicev je šel čez neko zamorsko vas in jo razdiral. Pet ljudi in osem glav živine je potegnil v višino in jih treščil skoro 200 m dalje spet na tla. Ne ljudje ne živali niso ostali živi.

Kupujte domače blago!

Puškinova stoletnica

Ogromne naklade pesnikovih del in odkrivanje spomenikov v Rusiji

Sovjetska vlada je izdelala definitivni program za Puškinove proslave. Glavna točka teh proslav bo vsedrjavna razstava v Historičnem muzeju na Rdečem trgu v Moskvi, kjer bodo združili ves material, ki se nanaša na slavnega pesnika. Druga glavna točka bo izdaja Puškinovega zbrana dela. Akademija znanosti je dovršila svojo izdajo v 18 zvezkih z naklado 540 tisoč izvodov, državna založba pa dokončuje izdajo v šestih zvezkih z naklado 600 tisoč izvodov. Nadaljnjo luksuzno izdajo v šestih zvezkih bo izdala v 150 tisoč izvodih.

Poedina Puškinova dela izidejo v nakladi 6.400.000 izvodov. Ljudska izdaja Puškinovega življenjepisa izide v pol milijona izvodov, izbrana dela izidejo razen tega še v drugih jezikih sovjetskih narodov, v

francoščini, angleščini in nemščini. Vsega skupaj izide 13 in pol milijona knjig s 15 in pol milijona tiskanih pol.

Med proslavami bodo odkrili pesniku tudi spomenike, in sicer dva v Leningradu (enega na kraju, kjer je Puškin v dvoboju padel) ter enega v vasi Mihaajlovski, kamor so pesnika pregnali. Spominske plošče bodo odkrili v Moskvi, Leningradu in treh drugih krajih, kjer je pesnik živel.

Televizija v ČSR

Českoslovaška pošta in brzojavna uprava je izdala načrt za zgraditev posebne postaje za televizijo v Pragi. Ze v bližnjih dneh pričnejo z gradbenim in montažnim delom. Prve oddaje bodo, kolikor je mogoče, že ob koncu tehi leta.

A NEKDOTA

V neki družbi je Max Reinhardt predstavil te dni umrlemu nemškemu vojskovodji Seektu svojega prijatelja Rudolfa Kommerja z besedami: »Gospod Kommer, iz Černovic. Ali poznate Černovice, eksce-lenca?« Seekt je zbolel prsa: »Oprostite, to mesto sem dvakrat osvojil.«

VSAK DAN ENA

»Prosim te, ne hodi pozno domov, dragi, saj veš, da se strašno bojim vlomilcev!« (Brennesel)

Kulturni pregled

Poslednji spis Hermanna Wendla

V samotnem stanovanju na pariški periferiji, ob kruhu emigranta, ki bi bil grenak tudi tedaj, če bi bil obilen, ves utrujen in že bolan za rakom, ki je vrtal vedno globlje in koreninam življenja, je Herman Wendel pisal in spisal svoje poslednje delo. Izdala ga je v okusni opremi, z Dorejevo sliko »La Marseillaise« na posebni prilogi, zürška založba »Europa« (Herman Wendel, Die Marseillaise, Biographie einer Hymne, Zürich 1936 str. 134). Biografija himne! V juniju lanskega leta je Francija slavila stoletnico smrti Rougeta de Lisle, ki bi najbrž ostal pozabljen, če ne bi njegovega imena vedno znova obujali zvoki marsejske, pesmi, ki že skoraj pokrivajo stoletje spremila francosko zgodovino.

Herman Wendel se je rodil v Metzju skoraj 14 let po usodnem prelomu v alžirski zgodovini, ko so v tej obsejni pokrajini trdo zavladali Prusi. Čeprav je bil Wendel po očetu njihovega porekla in vzgojen v pristnem nemškem duhu, je vendar mladost v Metzju postala odločilna za vse Wendlovo življenje: Kakor da je v njegovih starih ulicah, na razdelanih ulicah in v solnčnih vinogradih mogel vsrkati zadnje sledove »sladke Francije«, se je tu po lastnem priznanju navezal simpatij in zanimanja za francosko kulturo. Čeprav je pozneje drugo polovico svojega dobrega in poštenega nemškega srca delil med Francijo in Jugoslavijo, je vendar imela Francija neokrnjeno prvenstvo. Nekdanji Heinemannov življenjski je naposled našel v Parizu svoje pribežališče in v francoski zemlji tudi večni grob, kakor ga je dala nemškemu avtorju knjige »Buch der Lieder«.

Kaj je Wendla s toliko močjo mikalo v Francijo? Po čitanju svetle in tople knjige o francoski himni vemo to še trdneje, kakor smo vedeli poprej: duh svobodoljublja in človeške skupnosti, ki se je v novi Franciji krasno združil in uravnovesil s plemenitim duhom nacije! Dva socialna činitelja, ki si v sodobnem nemstvu stojita sovražno drug nasproti drugemu, kakor dvoje nasprotnih načel, ki se medsebojno izključujejo, sta pod vplivom francoske »ratice« sklenila nerazdružljivo zvezo. Narod, ki je dal Evropi množico radikalnih idej in genialnih pobud, ne da bi bil ostal pri golih teorijah; narod, ki je imel v zadnjih 150 letih največ prevratov in čigar zgodovina je šla skozi vse politične visoke temperature, ta narod je umel bojevito himno revolucije spremeniti v državno in narodno himno. Zgodovina marsejske je zgodnja zgodovina Francije od Velike revolucije do danes.

Herman Wendel je že s svojo obsežno biografijo Dantona pokazal, kako blizu mu je Francija devetdesetih let 18. stoletja. Zdalj je z vso temeljitostjo orisal pot marsejske od njenega rojstva v noči od 24.—25. aprila 1792, ko se je Rougetu de Lisle

v velikem zanosu izvil v Strasbourgu »Chant de guerre pour l'armée du Rhine«, pa vse do volitev v vročem letu 1936, sto let po Rougetovi smrti, ko sta se na pariških ulicah srečali marsejske in internacionalne. Umiljivo je, da je bil moral plačati najprej orisati življenje njenega avtorja, propadlega pesnika in skladatelja, ki je samo v tisti aprilski noči občutil navdih, njenje prevrata in silovito voljo množic, da se vržejo v boj za »liberté, égalité, fraternité«. Brez tega svetlega trenutka bi življenje Rougeta de Lisle odteklo v pozabo, tembolj ker pisca marsejske ni odlikovala nobena nadpovprečna sposobnost ali vrlina; niti enkrat se mu ni več vrnil svetli trenutki iz Strasbourga in vsi njegovi nadaljnji poizkusi — vdinjal se je celo najbolj reakcionarnim vladam — niso imeli trajnejšega uspeha.

V drugem poglavju opisuje Wendel usodo marsejske in Rougeta pod prvo republiko, v tretjem pod Napoleonom I., restavracijo in julijsko revolucijo, v četrtem pod Ludvikom Filipom, drugo republiko in Napoleonom III., v petem pa prikazuje marsejske v bojih pariške komunne 1870-1871, kot narodno himno tretje republike in kot pesem, ki je iz Francije segla daleč po Evropi ter budila svobodoljubno zavest narodov. Marsejske so peli Grci v bojih zoper Turke, Rusi na barikadah 1. 1905. in 1917., Španci 1. 1931. in pozneje. Oglasila se je povsod, kjer se je svobodoljublje borilo s tiranijo, in v njenih zvokih je vedno drhtel vzgon množic, ki so v Parizu proglasile človeške pravice in vlado Razuma nad narodi.

Zgodovina ene same pesmi — in vendar, koliko usode celih narodov je združene z njenimi melodičnimi zvoki, ki vzbujajo voljo do borbe in požrtvovalnosti. Iz njih domi mogočno in pretresljivo prebujena zavest ljudstva, zgodovinski pohod demokracije! Venec legend se že vije okoli nastanka in življenja te pesmi, lovriške slave jo opletajo, strjena kri žrtve za idejo zaznamuje njeno pot skozi zgodovino. Herman Wendel, emigrant one Nemčije, ki se je odpovala dedščini Velike revolucije in njeni deklaraciji o človeških pravicah, je spisal ta življenjski francoske himne v preganstvu, spominajoč se svetlih dni, ko so množice nemškega ljudstva na razvalinah bojaželne monarhije in zagrnjenega prusizma zgradile v Goethejevem Weimaru idealno stavbo republikanske ustave. Wendel je skušal ostati objektivni zgodovinar, a marsejske, kjer opisuje zmago svobodoljublja nad tiranijo je postal pesnik. Ob njegovi knjigi, poslednjem plodu Wendlova večnega peresa, nam ne prihaja skozi zgodovinske podobe samo silhueta emigranta, ki ex Ponto pošilja v nemški svet spis o himni svobode in človečnosti, marveč tudi mračna slika sedanjega sveta, ki vedno bolj pozablja idejo marsejske...

Literarno delovanje našega ženstva

Dva mednarodna kongresa, ki sta se v preteklih treh letih vršila v našem starodavnem Dubrovniku, sta obogatila tujejezično literaturo o jugoslov. književnosti: 1. 1933 kongres Pen-klubov, 1. 1936. pa mednarodni ženski kongres. Slednji nam je prinesel poleg krasne publikacije »Jugoslavische Frauenlyrik in deutschen Übertragungen von Lilj Novy« (Belomodra knjižnica, Ljubljana), ki smo jo na tem mestu že prikazali, dve francoski knjigi: »L'œuvre littéraire des femmes yougoslaves« (Beograd, 1936. izdal Narodna svet. jugoslov. ženstva) in »L'activité des sociétés féminines en Yougoslavie« (v isti izdaji). V zvezi s tem je izšla v Ljubljani publikacija: »Bibliografija del slovenskih pisateljic do konca 1935« (sestavila Zlata Pirnat, slovensko-francoska izdaja, Ljubljana, 1936. Izdalo Udrugo in univerzitetni bibliografski ženski v Jugoslaviji).

Knjižico »L'œuvre littéraire des femmes yougoslaves« je uredilo, kakor čitamo na naslojni strani, Združenje univerzitetno izobraženih žensk v Jugoslaviji, način, ki ga ne bi hotel priznati kot pravi, kajti urejevanje neke revije, zbornika ali časopisa je vedno zadeva osebnega dela in esehne odgovornosti. Iz uvodnih besed izvem, da je knjižica nastala na podlagi spisa Pavline Albalje o literarni delavnosti srbske žene. Zdenko Marković in Olge Ostrovanov o ženi v hrvatski literaturi in g. N. N. (?) o literarnem delu slovenskega ženstva. V uvodu je na štiri strani zgodovinsko in pa na osemna preteklost Jugoslavije. Ta sestavek je signifikantna A in se končuje z opazilnim stavkom: »Da ima naša močnica in sočna literatura pravo skupnega življenja vsi hodi k jugoslov. ženi, se svoje vidno mesto v svetovni literaturi in se dandanes intenzivno razvijajo.«

Udeleževanje žensk v srbski, hrvatski in slovenski književnosti je prikazano v daljšem sestavku (str. 9-60), ki obravnava jugoslov. literaturo kot celoto, predrejo je nju ritmu razvojnih period. Začenja se z nuno dejnostjo (konca 14. stoletja), Zeno despota Uglješe in nadaljuje s Cveto Zuzor, Zrinjski, Marjjo grofice Draskovič, Josipo grofice Oršić-Slavetić, Kat. Patačić, sestro slovenskega filozofa in astrologa Anico Bošković in z drugimi. Doba narodnega prepoda kaže vedno in uspešnejše sodelovanje žensk v narodovi kulturi; tu se že vključujejo v pregled Slovence Hausmanova, Turnograjska, Pesjakova, Pakova. Nadaljnje poglavje obravnava dobo realizma in sega v predvno literaturo, četrto poglavje pa prikazuje literarno delo jugoslov. pisateljic v 20. stoletju: pri tem je posebej označeno delovanje Slovenk Ivanke Klemenčičeve, Marice Stinad-Cizerl, Zofke Kvedrove, Vjode Jerajev, Kristine Sulerjeve, Ljudm. Poljančeve, Leje Fatur, M. Gregorič-Spančičeve, Ljudm. Prunkove, Ivanke Kremžar (M. Elzabete) in Manice Kompanove. V poglavju o sodobni literaturi so prikazane Slovenke Marija Kmetlova, Ika Vaštetova in Vida Tauferjeva, medtem ko je devet slovenskih literarnih delavk samo imenovanih. V dodatku so omenjene tudi sodelavke v znanstvenih, mladinah in prevodni literaturi ter izdajateljice časopisov in časnikov, njih urednice in novinarke.

Knjižica je informativno prav dobra in prepričljivo dokazuje resničnost zadnjega stavka v sklepu, da je jugoslov. žena »klub zelo trdim pogojem bila vedno in bo tudi ostala aktivna sodelavka pri intelektualnem oblikovanju svojega naroda«.

Lepo opremljeno brošuro »L'activité des Sociétés féminines en Yougoslavie affiliées au Conseil National des Femmes Yougoslaves«

S P O R T

Razpis

državnega prvenstva v alpski kombinaciji v dneh 16. in 17. t. m. v Mrkopolju

JZSS razpisuje državno prvenstvo v alpski kombinaciji (smuk in slalom) v dnevih 16. in 17. januarja t. l. v Mrkopolju. Tekme izvede ZZSP. Tekma v smuku bo deljena na dveh progah, in sicer prvi smuk v soboto dne 16. t. m. ob 10.30. dopoldne, drugi smuk pa istega dne ob 15.30. popoldne. Višina razlika posameznih smukov znaša po 400 m, daljavo proge od 1.500 do 2.200 m. Slalom bo v nedeljo 17. t. m. ob 10.30. dopoldne; višina razlika znaša približno 200 m, proga se presmuka dvakrat. Vse proge so v bližini Mrkopolja. Tekmuje se po tekmovalnem pravilniku JZSS oziroma I. W. O. Pravico do tekmovalanja imajo vsi pri savezu verificirani tekmovalci. Prijavnine ni. Klubi morajo tekmovalce prijaviti najkasneje do 14. t. m. do 20. zvečer na saveznih tiskovnih na naslov: Zagrebški zimski športni podsavez, Gunduličeva ul. 22/a. Poznejše prijave se ne bodo upoštevale. Zrebanje startnih števil bo 15. t. m. ob 21. v gostilni Strelec v Mrkopolju.

Prvoplasirani za letošnje prvak v alpski kombinaciji za leto 1936/37. Razglasitev rezultatov bo v Mrkopolju 2 uri po zaključku tekem v dvorani za prireditelje v Mrkopolju. Stanovanje in prehrano bodo dobili tekmovalci po ceni Din 35.— dnevno, cena prenočišč pa je Din 10.— Prevoz iz postaje in nazaj znaša Din 20.— za osebo. Vsi zainteresirani klubi naj javijo čas prihoda v Mrkopolj zaradi rezerviranja prenočišč in prehrane. V slučaju nepopolnih snežnih razmer bodo tekmovalci pravočasno obveščeni.

Tekmovalci in občinstvo, ki se udeležijo tekme, uživajo polovično vožnjo po razpisu ministrstva zaobračaja št. 24082/36. Udeleženci naj kupijo na vrstopni postaji celo karto in železniško legitimacijo obr. 13 a., kupljena cela karta pa velja za brezplačen povratek s potrdilom ZZSP.

V nekaj vrstah

Včeraj smo zabeležili izjavo znanega skakačca Boga Štrmla glede planiške skakalnice, kot kromisti moramo zdaj dati prostor tudi zagovorniku nove smučiške discipline in planiških skakalnih naprav g. Gorcu, ki je v včerajšnjem »Slov. Narod« obširno odgovoril na štrmljeve trditve zoper Planico. G. Gorec ugotavlja med drugim, da bomo pri nas dobili skakače samo s treningom in na napravah, kakor jih imamo sedaj, dalje da naš sport ne financira rekordnih poizkusov tujih skakačev in ima namen vzgojiti lastne, dalje da Planica ni nikdar zaposlila vseh glavnih smučarskih moči skozi vse leto, ker so prej savezni funkcionarji opravili najprej svoje delo, nato pa

vose je sestavila Aleksija Štebljara. V prvem poglavju prikazuje razvoj ženskih organizacij do 1. 1918, pri čemer je seveda pravilno in objektivno upoštevano tudi slovensko ženstvo, medtem ko je v drugem poglavju orisan razmah ženskih društev po osvojenju. V sklepu pravi avtorica, da je treba poleg ostalega dela poudariti še pacifično prizadevanje Jugoslov. ženske zveze. Brosur je priloženih več slik, ob koncu pa so poleg geografske karte razpredelnice s statističnim gradivom o gibanju naših ženskih društev.

»Bibliografija del slovenskih pisateljic«, ki jo je z veliko marljivostjo in znanstveno vestnostjo sestavila absolventka ljubljanske univerze Zlata Pirnatova, je separati odtis iz celotne jugoslov. bibliografije, ki še ni izšla. Obsega seveda samo vse knjižne izdaje žensk in revije ter dosega 387 števil. Vsebinski in kronološki pregled ter abecedno kazalo olajšujejo pregled. Knjiga je nastala na pobudo splošnega ženskega društva v Ljubljani ter Jugoslov. ženske zveze, ki jo je tudi večidel finansirala.

Vse navedene publikacije kažejo ne le organizacijski napredek našega ženstva, razširjenje njegove javne delavnosti in vnanje uspehe njegovega prizadevanja po uveljavljanju ženske enakopravnosti, marveč tudi poglobitev vidikov in smernic, vedno večjo intelektualizacijo ženskega dela, pri čemer gre največ zasluge univerzitetno izobraženim ženskam. Z njimi šele dobiva naše ženstvo pomembnejše deleže v naši intelektualni kulturi.

Zapiski

»Življenje in svete« prinese v prihodnji številki, ki izide kot priloga ponedeljskega »Jutra«, aktualni članek predsednika Jugoslov.-bolgarske lige v Ljubljani Rasta Pustoslavca »Kar je moralo priti!« (Misli ob podpisu prijateljske pogodbe z Bolgarijo). Pisec, ki si je sam pridobil velikih zaslug za naše zblizanje z Bolgarijo, obravnava značaj in pomen pogodbe o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Bolgarijo. V zvezi z istim dogodkom v naši zunanji politiki obuja urednik in pisatelj Ivan Podraž zanimive osebnosti reminiscence o začetkih poveljnega zblizanja z Bolgarijo, zlasti pa piše o stalšču pokojnega Aleksandra Stambolijskega. Oba članka tvorita ogrodje 3. številke, ki je tako v glavnem posvečena Bolgariji. Med besedilom so slike kralja Aleksandra I. Zedinitelja, kraljice Marije, kralja Petra II., kralja Borisa, kraljice Ivane, dalje A. Stambolijskega, S. S. Bobčeva, R. Pustoslavca, na naslovi strani je slika Bolgarke, vmes pa še pogled na trg v Trnovem. — Razen teh člankov in slik prinese nova številka »ZISA« še zanimiv kulturnozgodovinski prispevek »Azeška omika«, v rubriki z literarnega sveta poročila A. D. o nagradah Francoske akademije, uredništvo pa o novih knjigah in revijah. V Tehničnem obzorniku je objavljen članek o novem napredku elektro-tehnike, v rubriki Iz praktične medicine o nahodu, pa tudi Praktične novote in ostale redne rubrike so dobro zastopane.

Slovenski pisatelji v beograjskih revijah in listih. Včerajšnje beležko moramo izpopolniti v toliko, da je beograjska »Pravda« priobčila v božični številki tudi prispevek režiserja in pisatelja Bratka Krefta »Pozorišče in aktualnost«.

skrbel za Planico, sedaj pa sploh ni zaposleni drugje. Slednjič je treba vedeti, da je Planica dobila vsega državne podpore 43.000 Din, med tem ko je na drugi strani neizmerno več vrgla državni blagajni. G. Gorec čeli samo, da bi planiški nasprotniki pravilno proučili problem Planice in bi se potem morda le našli na skupni črti — za podvig našega smučarskega športa v vseh disciplinah. In v tej želji se strinjamo z njim tudi mi!

Predvčerajšnjim so v Budimpešti za dve leti izžrebali pare v srednjeevropskem teniškem pokalnem tekmovalstvu, kjer bodo igrali tudi naši najboljši teniški igralci. Žreb je odločil za nas naslednje nasprotnike: V I. kolu (do 15. junija) Avstrija, v II. kolu (do 16. avgusta) Češkoslovaška, v III. kolu (do 15. septembra) Italija, v IV. kolu (do 30. junija 1938) Poljsko in v V. kolu (do 15. septembra 1938.) Madžarsko. Glede kraja teh iger smo odlašali slabo, ker bomo doma igrali samo proti Čehom in Madžarom.

Službene objave LNP

21. seja s.o. dne 7. t. m.

1. S. S. Petrovič in Lihtenberg se pozivata, da plačata po Din 40 za sodniške legitimacije v letu 1936 in 1937. Rok 3 dni. — 2. Sodniki, ki še niso izročili sodniških legitimacij, se poslednjič pozivajo, da v roku 3 dni dostavijo sodniške legitimacije in Din 20 za novo odobro. — 3. Poziva se s. s. dr. Planinšek, da v roku 3 dni pošlje s. o. staro legitimacijo, Din 20 ter dve slike za kartoteko. — 4. Poziva se s. s. Roman Oberlinter, da v roku 3 dni pošlje tri slike ter Din 20. — za izstavitve sodniške legitimacije. — 5. Poverjenstvo S. O. v Celju se obvešča, da sta s. s. Hobarh Valter in Roman Oberlinter zaradi preselitve dodeljena v Celje. — 6. Izjava s. s. Jokića se vzame v znanje. Zadeva se odstopi v nadaljnjo postopanje u. o. — 7. Plenarni sestanek ljubljanskih sodnikov bo v ponedeljek dne 11. t. m. ob 19.30 pri Slamiču. Sestanek je strogo obvezen za vse ljubljanske sodnike. — 8. Obvešča se s. s. Lihtenberg, da je njegova prošnja za upokojevno odposlana v nadaljnje postopanje s. o. pri JNS.

JZSS (službeno). Specijalni tečaj za treniranje tekmovalcev, ki so določeni za sestavo državne reprezentance za letošnja tekmovalstva v inozemstvu, bodo od 11. januarja t. m. dalje na Pokljuki pod vodstvom trenerja Lea Korhonenja za teke in trenerja Knut Odd Hansena za skoke. Udeleženci tečaja bodo nastanjeni v smučarskem domu — Sport Hotelu. Za treniranje za teke in skoke so določeni: Istenič Rado, Klančnik Gregor, Šramel Bogo, Zemva Lovro, Močnik Cveto, Pribošek Franc, Baebler Leo, Smo-

Arthur Brisbane je govoril milijonom

Arthur Brisbane je umrl. Dolga leta je dan za dnem govoril milijonom Američanov. Bil je uvodničar Hearstovega mogočnega časopisnega koncerna. Zaslužil je letno najmanj tristo tisoč dolarjev samo s peresom. Razen tega je bil, kakor vsak American, dober trgovec in si je znal z raznimi transakcijami in soudeležbo pridobiti težko premoženje. Skratka, bil je najbolje plačani pa tudi najvplivnejši ameriški novinar. Za različne Hearstove dnevnike je pisal uvodnike.

Toda v Ameriki imajo uvodniki popolnoma drug značaj in vsebino, kakor v Evropi. To so kratki članki pod zaglavjem »Vsakdanjosti«. Krepko strnjena opažanja k velikim in majhnim dnevnim dogodkom. Mnogo se tu nabere anekdot, domislic, gesel, in razmišljanj v epigramatični ali aforistični obliki. Pet milijonov čitateljev Hearstovega tiska je sleherni jutro ali večer pričakovalo, kaj je spet napisal Arthur Brisbane. In resnica je, da Arthur Brisbane — vsaj po ameriškem okusu — nikdar ni zabredel v plitkost. Nekateri njegovi članki te vrste pa so bili v krogih časopisnih strokovnjakov slavljeno koat klasični. Zlasti je bil na glasu njegov uvodnik: »Oni, ki se posmehujejo pijancu«. Ta članek spretno druži človeško čustvovalje in vzgojni namen. Naj ga za primer navedemo:

Oni, ki se posmehujejo pijancu

Kolikokrat ste že videli tavi pijanca po ulicah!

Oblike je posvaljkana, čelo namrščeno, oči izbuljene. Zdalj pa zdaj se okrene, zmerja počestno otročad, ki ga draži. Včasih zaškrta z zobmi, se smeje samemu sebi in se spet zadržne, da si nadene pijansko, otroško grozovit izraz.

Izčrpano telo se komaj še drži po koncu. Mož mrmra, da hoče domov.

Otroci mu sledijo, mečejo marsikaj za njim, begajo pred njim in za njim.

Tudi odrasli se čisto posmehujejo, se dregajo s komolci in jim je čudno smešno, če vidijo, kako je človek padel globoko pod nizkoto žival. Pogled na pijanca, ki tava domov, bi moral vsakogar napraviti žalostnega. In kakorkoli je ta pogled strahoten, bi moral vzpodbosti: preprečiti, da ne bodo mnogi deležni iste usode kakor ta mož!

Pijanec tava domov. Otroci trepečejo pred njim. Svoji ženi je uničil življenje.

lej Franc, Klančnik Lovja, Knap Leo, Jakopič Gustelj, Jakopič Albin, Novak Albin, Bevc Edo. JZSS poziva klube, katerih člani so navedeni tekmovalci, da uredijo vse potrebno in jih napotijo na Pokljuko na treniranje. Javijo naj se v nedeljo 10. t. m. popolne v domu saveznemu delegatu odn. trenerjema. Stroške bivanja na Pokljuki krije savez, dočim morajo ostalo oskrbeti klubi sami. Pogoj za vsakega — najstrožja disciplina! Pozivajo se vsi, da zavestno vsi svoj trud, da bo uspeh čim bolj. Tehnični odbor saveza sme vsakega tečajnika odpušiti iz tečaja tudi pred zaključkom tečaja. V reprezentanco savez lahko določi tudi tekmovalca, ki se tečaja ne udeležuje pa se morda na tekmah (drž. prvenstvu itd.) izkaže za dobrega tekmovalca in torej z določitvijo udeleženca v tečaj še ni dokončno določen tudi njegov nastop v reprezentanci. Trening tečaj za smuk in slalom bo čim bodo dopuščale snežne prilike, ter bo čas in kraj določen kasneje. Savez poziva še sedaj tekmovalce Pračka Cirila, Heima Huberta, Znidarja Emila, Čopa Franca in Novaka Jožeta, naj bodo pripravljeni na poziv saveza za trening, ki se bo pričel čimprej.

Dunajčani v Beogradu. Na igrišču »Jugoslavije« je nastopila večer dunajeka Vienna proti enajstorič Jugoslavije. Dunajčani so na odprtem polju razvili zelo lepo igr. Vsaka akcija pred vrati se jim je pa izjavila in Jugoslavija je odnesla zaslužno zmago 3:0 (1:0).

JZSS. — Zbor smučarskih učiteljev obvešča za savezni učiteljski tečaj prijavitelne gg. tečajnike, da je tečaj zaradi neugodnih snežnih razmer preložen na čas od 31. januarja do 14. februarja 1937.

Opodnevno prvenstvo GZSP v alpski kombinaciji. Zaradi neugodnih snežnih razmer se odpovedujejo za 9. in 10. t. m. razpisane tekme za prvenstvo GZSP v alpski kombinaciji. Tekme so preložene na poznejši termin. — Gorenjski ZSP.

Iz SK Ljubljane. Drevo bi drugi redni klubov občni zbor, in sicer v kletnih prostorih »Zvezde«. Začetek ob 20. Če tedaj občni zbor ne bo sklepel, se bo v smislu pravil pričel pol ure pozneje občni zbor ne glede na število prisotnega članstva. Vabljeno vsi člani in starejšine!

SK Ilirija (Smučarska sekcija). Vodstvo sekcije opozarja vse člane, da imajo od sledj z izkaznico JZSS pri potovanjih pravico do polovične voznine že v skupinah po 4 osebe, in ne več po 6 oseb. Uredite zato čimprej svoje izkaznice. Kdor take izkaznice še nima, naj pošlje na naslov sekcije, kavarana »Evropa«, svojo sliko in Din 10 v gotovini. Tisti pa, ki teh izkaznic nimajo še podaljšanih za leto 1937, naj jih oddajo skupaj z gotovino 5 Din pri blagajni »Evrope«. Slike in izkaznice se bodo zbirale vsak teden do torka zvečer. V sredo ali kasneje poslane izkaznice bodo čakale do naslednjega torka.

SK Mars. Jutri ob pol 10. morajo biti na igrišču Slovana vsi igralci I. garniture. Opremo naj prinese vsak s seboj. Igrali bomo, če bo lepo vreme, s I. moštvom Slovana.

Ovomaltine prehaja v klubsko pravila. Kako važna je Ovomaltine za sport, se vidi tudi po tem, da je nekateri glavni klubi že omenjali v svojih klubskih pravilih kot neobhodno potrebno dopolnilno hrano za kondicijo članstva. Tako ima

Gre domov in s seboj nese preklestvo, da ga bo razjedala pekoča vest, ker mu čisti druge, katere bi moral varovati.

In ko gre domov, se mu posmehujemo in smo veseli vsakega tega, čeprav vemo, kaj ga doma čaka.

V starih časih so se čisto morali bratje boriti med seboj kot gladiatorji. Če so se branili, so jim zarinili žareče železo v hrbet. O nizkotnih moralnih pojmihi, ki so dopuščali take surovosti, smo si danes na jasnem. Nismo pa civilizirani, dokler je naše občutje tako toplo, da se zabavamo kakor ob burki, kadar gledamo pijanca, ki se vleče domov.

★

»Human side« ameriškega časopisja, ustrežanje sentimentalnemu človeškemu čustvovalju je takisto dobilo v Arthurju Brisbaneu svojega mojstra. Po tej plati naj navedemo za klasičen primer naslednji njegov uvodnik, ki je bil v Ameriki naravnost občudovan. Razume se, da prevod ne more podati članka v vsej njegovi mičnosti in stilistični spretnosti. Je tudi take vrste, da pri nas ne bi mogel užititi. V Ameriki pa je to »kvalitetac«.

Irena

Romani po grošu še ne vedo povedati vse tragike življenja.

V bližnjem mestu živi ženska, o kateri bi mislili, da jo je ljubi Bog pozabil. Dekle je še, ki šteje natančno dvajset pomlad.

Njeni lasje so črni kakor vran, njene oči rjave kakor mandeljni. Ljubeznivo se svetijo, kadar se smeje, in v bojazni trepečejo, kadar se brani. Bila bi lepa, če ne bi bil njen obraz preutrujen in izčrpan.

Le eno brani Irena. Da se ne pada na mračno pot, na ono pot, ki jo uberejo utrjene in nesrečne ženske, da bi ušle bedi tega življenja in ravnodušnosti človeštva.

Otroška ročica se ji ovije okrog vratu, kadar pride Irena z dela domov. Otroška ročica boža njena lica. Otroški glas kliče svojo mater.

Za svoje dete dela Irena dvajset do petnajst ur na dan. Šestnajst dolarjev plača zase in za otroka, da se preživi. Zasluži pa samo dvajset dolarjev. Ostanek ... Da, otrok mora živeti.

Mož, ki je hotel Ireno poročiti, je igral v velikem mestu na vzhodu. Vlak večer se soltijo ženske, ko ga gledajo, kako stajajo igra svojo vlogo. Njegovo srce pa trpi v nesrečni ljubezni do neke premožne lepe dame, ki ga noče uslišati.

odlični curlski veslaški klub FCZ Ruderklub, ki je lani zmagal na vseh kategorijah v znani Henleyevi regati, glede treninga v svojem pravilniku tudi tole določbo: Po dolgoletnih izkušnjah naših moštvej priporočamo našim veslačem najbolj toplo, da uživajo pri treningu Dr. Wandorjev Ovomaltine kot sredstvo za krepitev in ohranitev kondicije.

Velika sportna reduta v Trzinu S. K. Trzic priredil dne 30. t. m. to zabavo za vse verificirane in neverificirane sportnice in sportnike ter njih prijatelje, ki so že sedaj vpljudo vabljivi.

Vremensko poročilo

Zveze za tujski promet v Sloveniji, JZSS in SPD z dne 8. januarja.

Barometer se dviga, nekoliko oblačno. zapadel je sneg na trdo podlago, smuka povsed ugodna ali prav dobra, sankaljšča in skakalnice uporabne.

Bolnjska Bistrica, danes: —4, jasno, 10 cm sneja.

Dom na Komni, danes: —2, sneži, 20 cm suhega snega, na 60 cm zmrlje podlage.

Pokljuka, danes: —4, sneži, 20 cm pršica na 20 cm trde podlage, sneg skorjast do Podhoma.

Kranjska gora, danes: —6, barometer se dviga, delno oblačno, brez vetra, 5 cm pršica na 15 cm sneja, led 10 cm.

Vršč, Krnica, danes: —5, sneži 15 cm suhega snega na 45 cm podlage.

Rateče-Planica, danes: —6, barometer se dviga, jasno, brez vetra, 10 cm pršica na 15-30 cm sneja.

Zelenica večeraj: —3, delno oblačno, sever, 10 cm suhega snega na 50 cm trde podlage.

Krvavec, danes: —3, oblačno, zapadnik, sneži, 10 cm suhega snega na podlago.

Vel. planina, danes: —3, sneži, zapadnik, 15 cm pršica na 50 cm podlage.

Marioborska koča in Klopni vrh, danes: —3, 5 cm pršica na 20 cm podlage.

Pesek in Senjorjev dom, danes: —1, 15 cm pršica na 20 cm podlage.

Peca, danes: —3, 15 cm pršica na 80 cm podlage.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda ljubljanske univerze Številke za označbo kraja pomenijo: 1. Cas opazovanja. 2. stanje barometra. 3. temperatura. 4. relativno vlago v odstotkih. 5. smer in brzina vetra. 6. oblakost 0-10. 7. padav

R. URBAN:

Vstajenje gospoda Treeja

Roman

»Roke kvišku, človek,« je zaklical, »ušteli ste se!»

Robin je počasi vzdignil roke, in videti je bilo, kakor da bi se hotel vdati. Kar je pa sledilo, je trajalo komaj sekundo. Z okrenostjo, ki je ne bi bil na oko toli okornemu možu nihče prisodil, je višji nadzornik z nogo brenil stol, ki je stal pred njim, da je odletel v zrak, ga z rokami prestrel, ga zalutal v Kato in se hkratu vrgel na tla. Tisti mah je počil strel, in svinčenka je zažvižgala detektivu tik mimo glave. Stol je pa z vso močjo zadal nasprotnika v komolec, tako da je izpuštil pištolo. Kar je presenečen zastrel, v detektivu; ko je pa ta po bliskovito skočil kvišku, da bi planil na Kato, se je starec odločil za beg. Sinil je skozi vrata, jih zalutal in obrazil ključ. Robin je bil ujet. Poskusil je srečo pri spojnih vratih na desni, a tudi ta so bila zaklenjena. Nato je šel v spalnico in se jel tam ozirati po kakem izhodu. Pravkar je odpiral okno, da bi zaklical na dvorišče, ko je začel zamolke udarce na vhodna vrata. Bil je hišnik, ki je rjove vpraševal, kaj

se je zgodilo, ker mu je bila gospodinja prepovedala pritekat povedati, da je sinila strel in da je gospod Kat pobegnil. Višji nadzornik je zaklical skozi oblačnjena vrata, naj gre vratar po orodje in mu odpre. Dobrine četrt ure je trajalo, preden se je možu posrečilo vlomiti vrata. Nato ga je Robin poslal na najbližji telefon, z naročilom, naj obvesti Scotland Yard. Ko je vratar odšel, je višji nadzornik z lomilnim drogom odpiral vrata v zaklenjeno stransko sobo. Ko se je nekaj časa ubijal, je začutil, da bo ključavnica v prihodnjem trenutku odnehala. Tedaj mu je prišlo na misel, da bi utegnil biti kdo v sobi; hitro je vzel v eno roko samokres, med tem ko je z drugo dokončal svoje delo. Vrata so treskoma odletela.

»Roke kvišku,« je zaklical iz navade in vstopil. V kotu sobe, oklepaje se mize, je trda in smrt-nobleda stala človeška postava. Ko je Robin zagledal, so se mu oči od osuplosti razširile, in precej časa je trajalo, da se je spet obrzdal. Nato je pa rekel: »V imenu kralja! Aretiram vas zaradi sumu umora, gospodična Margareta Adlercreuzova!»

22. poglavje

Prijetje gospodične Adlercreuzove in beg gospoda Kato sta povzročila v kriminalni zadevi do-cela nepričakovan obrat in zbudili silno pozornost. Gospodično Adlercreuzovo so bili s policijskim avtomobilom prepeljali v Scotland Yard, kjer so jo imeli za zdaj še zaprto v samotni celici. Po obveznem zaslišanju, ki ga je opravil eden izmed višjih pisarniških uradnikov, so jo čez nekaj

ur odvedli k višjemu nadzorniku Robinu v sobo št. 111, da jo tudi ta zasliši. Dvojna vrata se sobe so bila močno oblačnjena. Oken ni bilo. Vsa opravila je sestajala iz mize in stola, obložene s mor-al stat, in sicer tako, da mu je padala žarika luč posebno močne mizne svetilke naravnost na obraz med tem ko je sedel policijski uradnik po-polnoma v temi. V sobi je bilo zelo vroče. Ko so privedli gospodično Adlercreuzovo, je napravil viš-ji nadzornik izjemo in ji vpljudno ponudil edini stol, sam pa sedel na mizo. Zanko svetilke je tako obrnil, da je padel njen soj na golo steno. Nato se je pričelo zasliševanje, ki ga je vodil Ro-bin z vso prevečanstjo izkušnega policijskega uradnika. Posledica je bila, da je gospodična Adlercreuzova čez tri ure priznala. Potrdila je, da je s slugovo pomočjo ubila dr. Taylorja in pozneje ustrelila Stona, da bi se rešila njegove sovednos-ti. Natančnejših okoliščin seveda ni mogla po-jasniti. Ko je podpisala zapisnik, jo je dal Robin odvesti v celico. Ves potan se je vrnil v svojo pi-sarno in še enkrat prebral zapisnik. Nato ga je raztrgal na drobne koščke in jih vrgel v koš. Pri-znanje je bilo brez vsake vrednosti, in Robin je kaj nesrečno skremžljal obraz.

Čez dve uri so gospodično Adlercreuzovo znova peljali k zaslišanju. Molče je odprl redar vrata v sobo št. 111 in jih spet zaklenil za njo. Gospodič-na je stopila v svetlobni krog svetilke. Smrtna tišina je bila v prostoru. Gospodična Adlercreu-za je zamašala predreti temo, da bi videla novega mučitelja. Mahoma jo je zgrabila onemo-

gla togota nad svojo zapuščeno. Vrgla je gla-vo znak in rekla: »Kaj me še spet mučite? De-nite v svoj zapisnik, kar koli hočete, vse podpi-šem. A pustite me pri miru; trudna sem tako, da bi najraje umrla.«

Stol se je premaknil. Mož za mizo je bil vstal. Svetlobni stožec se je počasi obrnil, zapustil gos-podičin obraz, zdrknil po temni steni in obstal na vratih. Iz teme se je iztrgala postava.

»Nadzornik Barton!« je vzkliknila gospodična Adlercreuzova.

»Dober večer, gospodična Adlercreuzova,« ji je odgovoril nadzornikov prijeten glas. »Dolžnost na-žalost terja od mene, da vas vnovič zaslišim. A prosim, sedite na moj stol. Stal bom.«

Gospodična je le mehanično ustregla vabilu, kaj-ti vrtnec misli ji je zarobil po glavi.

»Misliš, da vam slaba prede,« je obotav-ljaje se dejala. »Kat je še včeraj rekel, da so va-ši dnevi štet.«

»Tako?« je od vrnil Barton. »To je rekel? Po-tem mu je bilo najbrže kaj drugega na misli. Mo-ja delavnost ga hudo vznemirja. Rana, ki sem jo takrat izkupil, je bila na pogled dosti nevarnejša kot v resnici. Vsekako pa srčna hvala za vašo pomoč. In tudi za cvetlice, ko sem moral igrati komedijo. Cash je moj poklic res nemaren.« In mirmo, stvarno ji je jel razlagati portershaliski slučaj, kakor da bi govoril s tovarišem. Vse ji je povedal: kaj jo obremenjuje, kaj govori v njeno korist, in tudi to, da jo čaka bogata dediščina, ako se izkaže, da je oporoka pravomočna.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo ozl, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičjoča se malih oglasov, je naslavljaniti na: Oglasni oddelk »Jutra«, Ljubljana.

Službo dobi

Beseda 1. Din. davk 3. Din. za šifro ali dajanje naslova 5. Din. Najmanjši znesek 17. Din.

Trgovska

pomočnica za trgovino z mešanima blagom, dobra manufakturna dobi takoj službo. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Večji trg«.

Mizarji, tesarji.

klepavji vodovodni gradbeniki. Delo dobi takoj sedaj posmi, ako vzemete za plačilo gradbeno parcelo v letoviškem kraju na Gor-janskem. Informacije pri »Prosvetni zvezi«, Mikloš-čeva cesta 7/1.

Izloženega

aranžerja galanterijske manufakturne in modre stroke, dobrega risarja, sprejemne inšp. Ivan Sovnik in sinova Kranj.

Plačilno ali

plačilnega in vodnarijskega servisa. Sprejemne, lastnoročno pi-sane prošnje z navedbo do-dajanja službovanja in šifro je poslati na Zbirni-šče gostilničarjev v Mari-boru.

Šoferja

mlajšega, za potovanja, — sprejemne. Potrebno 10.000 Din. gotovine. Mesecna plača Din 300 in 50 dne-vnice. Posebej zahtevan na stop takoj. Ponudbe na p-društvo Jutra Celje pod »Šoferje«.

Plačilno natakariče

sprejme takoj gostilna — Maribor. Ponudbe na p-društvo Jutra Maribor pod »Samo dobra moč«.

Službe išče

Vesela beseda 50 par; davk 3. Din. za šifro ali dajanje naslova 5. Din. Najmanjši znesek 12. Din.

23letni fant

izkušen mizarstva del-pri-den, tel. ketrinokot služ-bo kot singla, hišnik ali kaj sličnega. Naslov v vseh po-slovalnicah Jutra.

Naročniki »Jutra« so za-varovani za 10.000 Din.

G. Ph. Rothman:

Gospod Kozamurnik gre na letovanje

115

Ker se pa gospod Kozamurnik še ni bil do dobrega odpočil po naporih leto-vanja in ga je nemara tudi čad sve-tiljke nekoliko omotil, se mu je kmalu zvrtilo v glavi. Ob zibanju fotografij, ki jih je napravil, se mu je zbledlo, da je še majhen in leži v zibelki, in nazad-nje je trdno zaspal.

Potniki

Beseda 1. Din. davk 3. Din. za šifro ali dajanje naslova 5. Din. Najmanjši znesek 17. Din.

Zastopstvo

tekstilne ali galanterijske stroke za Beograd, Zemun, Pančev, bi spejel dobro vpleten zastopnik. Naslov v vseh posloval. Jutra.

Auto, moto

Beseda 1. Din. davk 3. Din. za šifro ali dajanje naslova 5. Din. Najmanjši znesek 17. Din.

Motorno kolo

350-500 cm. dobro ob-ra-čeno kumpid. Plačam takoj. Ponudbe z navedbo znamke na og. odd. Jutra pod »Motore«.

Pohistvo

Beseda 1. Din. davk 3. Din. za šifro ali dajanje naslova 5. Din. Najmanjši znesek 17. Din.

Več boljnih

kuhinjskih oprem solidno izdelanih, iz za-jamčeno suhoga lesa, po-ceni proda. Krite Franc, mizarstvo Vrhnika, Ogleda-se: Janežič, plekar. Tyr-šova 23. Ljubljana.

Živali

Beseda 1. Din. davk 3. Din. za šifro ali dajanje naslova 5. Din. Najmanjši znesek 17. Din.

Izgubila se je pisca

dolgodlaki rokerster, 8. rno liso pred levo zadnjo nogo. Najditelj se naproša, da jo vrne proti nagradi: Rant, Oekinov grad.

Stroji

Beseda 1. Din. davk 3. Din. za šifro ali dajanje naslova 5. Din. Najmanjši znesek 17. Din.

Šivalni stroj

pogoziljiv, skoraj nov, nemški prvotni fabrikat, ki šiva naprej in nazaj, šika in stopa, poceni na-prodaj v Novi trgovini, Tyrševa 36.

Kupim

Beseda 1. Din. davk 3. Din. za šifro ali dajanje naslova 5. Din. Najmanjši znesek 17. Din.

Železniške tračnice

po močn. 4 avstrijske tipe 30A, kupimo 5-7.000 teko-čih metrov, teža tekočega metra 35 kg. Ponudbe na og. odd. Jutra pod »Tračnice«.

Les

Železniške prage hrastove, bukovne, borove vseh dimenzij kupujemo. Ponudbe na naslov: Ljub-ljana poštni predaj 305.

Kapital

Beseda 1. Din. davk 3. Din. za šifro ali dajanje naslova 5. Din. Najmanjši znesek 17. Din.

Hranilne vloge

kupite ali prodaste potom moje pisarne oajbolje.

Rudolf Zore

Ljubljana, Gledališča 12. Telefon 38-10.

Bančno kom. zavod

izvršuje oajbolje nakup in prodaje.

BRANILNI VLOG

vseh denarnih zavodov. Za odgovor Din 3. znamk. Maribor, Aleksandrova 40.

Lokali

Večje lokale prijavljane za obrt in trgo-vino, oddam. Poizve se: I. Oražem, Predovičeva 5.

Brivski in

frizerski salon dobrodoel, na brezkonka-rnem mestu, 10 minut oddaljen od Maribora, radi selitve takoj naprodel. In-formacije daje: Gosčina »Francica kapljica«, Mari-bor, Minska 35.

Posest

Beseda 1. Din. davk 3. Din. za šifro ali dajanje naslova 5. Din. Najmanjši znesek 17. Din.

Visokopritlično hišo

dvoetnostanovniško, prodam v okolici Ljubljane, še po-mestom. Prevzame se lah-ko večja hipoteka. Ljudske posojilnice v Ljubljani. Za ostanek pa se vzamejo knji-žice Mestne hranilnice ali Kmetke posojilnice v Ljub-ljani. Poizve se: I. Oražem, Predovičeva ul. 5.

Enostanovniško

vrst. 7 sob. oddam za naj-d; Dopise na og. odd. Jutra pod »Blizu centra«.

Stanovanje

Beseda 1. Din. davk 3. Din. za šifro ali dajanje naslova 5. Din. Najmanjši znesek 17. Din.

Stišisobno

stanovanje v centru Ljubljane s 1. februarjem na razpo-lago. Poljsmila Blotvel-sova 20-1.

Na vsa zimska

oblačila dajemo 15 do 20% popusta.

Presker

Sv. Petra c. 14.

PISALNI STROJ

PORTABEL VELEGANTEM KO VESLO CIRILICA IN LATINICA NORMALEN VALL. 80 CM. PREČNA REPIŠKA TEHNIKA. CENA DIN 1.350.—PROJELJE MERKUR—BEOGRAD NAŠEČINE

Sobo odda

Beseda 1. Din. davk 3. Din. za šifro ali dajanje naslova 5. Din. Najmanjši znesek 17. Din.

Sostanovanko

sprejemno v sveto, zračno sobo, takoj. J. V. Trnovski prištan 16.

Sobo

strogo sprejeto, lepo opremljeno, oddam stalni oseb. Strelška ul. 37/V.

Lepo mesečno sobo

poseben vhod, center, bli-žina opremljen, oddam o-čins opremljen v banovini, od-čina 15. januarja stalnemu gospodu. Ogledati: Knafli-va ulica 18/II.

Gospoda

sprejemni počeni z oekrbo ali brez, v lepo, mirno, čis-to, parkirano sobo z elek-triko, hrana dobra. Cesta v Rožno dolino 3.

Visokošolko(ca)

sprejemna na stanovanje s vso oekrbo na Poljskici cesti 18/II.

Svetlo in

zračno sobo lepo opremljeno, vredi me-ljak, oddam stalni oseb. Naslov v vseh poslovalni-cah Jutra.

Čisto sobo

oddam stalnemu gospodu Miklošičeva cesta 37/V. levo.

Opremljeno sobo

poseben vhod, oddam eni oseb. Naslov v vseh po-slovalnicah Jutra.

Sobico

s stropnišča, oddam poleg »Evropce«, Naslov v vseh po-slovalnicah Jutra.

V bližini tehnike

in obrtne šole oddam lepo opremljeno sobo, tudi o-čaku, s vso oekrbo po niski ceni. Naslov v vseh poslo-valnicah Jutra.

Sobe išče

Dve sobi ali sobo ter kabinet z-šim. Ponudbe pod šif-ro »Pisarna« na og. odd. Jutra.

Izgubljeno

Dotičnik ki je na Silvestrovo pozabil skrajni naj se zgleda. Ko-lodvorska 6.

Informacije

Izjava Podpisani izjavljam, da ni sem plačnik za dolgoro-vo moje žene Neke Virant. — Anton Virant.

Na vsa zimska

oblačila dajemo 15 do 20% popusta.

Presker

Sv. Petra c. 14.

Sokol

Sokolska četa v Zalogu je imela na praz-nik sv. Treh kraljev v društveni sobi sedmi redni občni zbor. Poročila posameznih funkcionarjev pričajo, da društvo kljub resnim časom ni držalo rok križem. Le kdor ni tujec v Jeruzalemu, mora priznati, da so se prireditelje končavale z dobrim uspehom, kar znači, da društvo pridobiva na terenu. Sedanje število članstva prav lahko podvo-ji, ako si vsak član nadene nalogo, da bo v teku letošnjega leta pridobil vsaj ene-ga novega člana. Sedanje upravo sestav-ljajo: starosta Ciril Požar, polstarosta Mi-kič Niko, načelnik Bartosič Gvido, podna-čelnik Dorbež Janez, blaginčarka Mihaela Hlačarjeva, prosvetarka Gabriella Drašče-kova, načelnica Hilda Zupaničeva, podna-čelnica Olga Meržkova, gospodar Kralj Da-nilo, statističarka Ana Strukljeva, revizorja Čepar Anton in Plankar Ivan in odbornika Biščak Marijan in Kornelija Meržkova. Občni zbor so posetili tudi zastopnik župe in več članov matičnega društva iz Polja.

Sokolsko društvo Ljubljana—Štepanja-vas ima svojo redno letno skupščino v nedeljo 17. t. m. ob 14. v društveni telo-vadnici. Članski sestanek za sestavo kandidatne liste za bodočo društveno upravo bo pa v ponedeljek 11. t. m. v telo-vadnici, Udeležba je dolžnost. Uprava.

Načelnstvo sokolske župe Ljubljana spo-roča, da je bilo v razpisu za župne smu-čarske tekme v Mojstrani pomotoma izpu-ščeno, da se morajo tekmovalci, ki bodo tekmovali že v soboto popoldne, odpeljati z vlakom, ki odhaja iz Ljubljane ob 12. uri.

Iz življenja na deželi

Iz Kranja

r. Elični akademski ples, pod pokrovit-eljstvom in s sodelovanjem častnega dam-skega komiteja bo drevi v Narodnem domu. Oficijelni sprejem gostov bo od 20.30 do 21. ure. Cenjene goste obveščamo, da je možno rezervirati mize in sicer danes popoldne od 4. do 6., osebno v Narodnem domu. Opozar-ja, da po 21. uri ne odgovarjamo več za rezervirane mize, zato prosimo cenjene goste točnosti. Jug. akademsko društvo.

Iz Zagorja

z—Še vedno v strahu pred vampirjem. Kljub temu, da po novem letu ni bilo nobe-nega ponovnega primera, vlada med prebi-valstvom Zagorja in celo Trbovelj še zme-rom velik strah pred sadiščinim ubijalcem živali. Orožništvo je bilo zadnje soboto tri-krat pozvano na zasledovanje nekih sum-ljivih oseb in je dve tudi aretiralo. Vendar se je izkazalo, da nista krivca. Tudi gos-podarji sami stražijo domove. Pri tem bi kmalu postal eden izmed stražarjev žrtev drugega, da ga ni prvi zadržal in prijel za puško. Govorica, da se je ubijalec živali po-javil tudi v Trbovljah, nima podlage. Naj-več strahu preživlja ženski spol, ker ver-jame pismu, ki ga je zlobnež baje napisal, da bodo prišle na vrsto tudi prilatne že-nice in mlada dekleta.

Zmanjšana zaposlitev v januarju

Premogovniki bodo obratovali ta mesec le 19 šifrov, ker so približno za 20% skrče-na naročila premoga za državne železnice. Torej ne drži, ko je neki dnevnik pred kratkim napovedal konec praznovanja v za-gorskem premogovniku.

z—Sadjevca je več ko vode. V visokih naseljih okoli Sv. Urha primanjkuje vode za živino in ljudi. Vodo za živino dovajajo iz potokov. Kmetje so letos pridelali toliko sadjevca, da ti laže z njim potrežajo, ka-kor z vodo. Prav bi bilo, da se napravijo za te kraje večji skupni vodnjaki.

Iz Trbovelj

Adamčev spominski koncert prirede Trboveljski slavski v nedeljo 17. t. m. ob 16. v dvorani Sokolskega doma v Trbovljah. Iz-

vajali bodo 20 njegovih najboljših skladb in harmonizacij, da se hvalosno oddolže spo-minu velikega skladatelja in iskrenega pri-jatelja. V celem so slavski našudurali nič manj kakor 34 Adamčevih del, ki so jih z velikim uspehi izvajali na svojih koncertih v tujini in doma. Pokojnik pa ni z veliko ljubeznijo in razumevanjem le od daleč spremljal njihovega razvoja, temveč se je tudi rad udeleževal njihovih turnej, da je z njimi do-življal vse njihove triumphe. Klavirsko spreml-javo bo na koncertu oskrbel kapelnik ljub-ljanske opere dr. Danilo Švara, uvodno be-sedo pa bo imel strokovni učitelj Drago Su-pančič iz Ljubljane.

Iz Ptuja

j—Dve nezgodi. 10-letna Belsakova Ma-rija, hči kočarja v Vičavi, se je polila z vre-lo vodo in dobila na obeh nogah precejšnje opekline. — 12-letni kočarski sin Franc Čeh iz Spuhlje je padel s podstrešja in si zlomil levico. Dobil je tudi notranje poškodbe. Oba se zdravita v ptujski bolnišnici.

j—Kino. V soboto 9. t. m. ob 20. in v ne-deljo 10. t.